

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

המשיח יתקן קודם את ממלכת הצפון, המדינה החילונית
שאינן בה תורה ועבודת ה', ומה שמחזיק אותה הוא החסד.

מלכי ישראל הם מלכי חסד.

רק אחר כך מגיע תיקון ממלכת יהודה, הציבור הדתי.

סימן שהתיקון הזה קשה יותר...

[מתוך השיעור "יפה את רעייתי כתרצה"]

פקודי תשפ"ב

פקודי ה'תשפ"ב

- 04** **"יפה את רעייתי כתרצה"**
שיעור משבת ויקהל
ידיעת איש ישראל את רצון ה'
מתוך עצמו
- 16** **"שבת הארץ"**
דבר השמיטה
תמצית כוונות שמיטה לאריז"ל
- 21** **אמונה בגדלות מתוך קטנות**
קדושת לוי
חיבור האמונה הפשוטה
עם אמונה בגדלות מוחין
- 23** **חינוך ותקיפות**
מלכות ישראל – תיקון המדינה
מדיניות פנים כלפי המיעוטים –
חסד וגבורה
- 25** **הניגון החסידי**
ניגון מספר 511
מכ"ג אלול תשפ"א
- 26** **הסיפור החסידי**
רבי יצחק אייזיק מקאליב
נשמה מעולם הניגון
- 28** **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
מקומו של א"ק בסדר ההשתלשלות
- 29** **פאזור טיפוס**
שומחת המחשבה!
רזי ילמד אותנו כיצד השמחה פורצת
את הגדרות שהצבנו לעצמנו

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום ו"מרבין בשמחה" לקוראי נפלאות בתוך כל בית ישראל. לפניכם גליון לשבת **פרשת פקודי**, מלא בכל טוב.

השבוע בגליון:

נפתח עם שיעורי שבת שעברה - **"יפה את רעיתי כתרצה"** - שעוסקים ביסוד חשוב בחסידות, **גילוי רצון ה' בטבע ישראל**. היסוד הזה **נוגע במיוחד לסוד תיקון המלכות** בכלל ו**תיקון הציבוריות היום בארץ הקדש**. על תפקידו של המלך, תפקיד החייל הפשוט, השימוש בשקול הדעת שלי ו**סדר תיקון מלכות ישראל [החילונית] ומלכות יהודה [הדתית]**. השיעור מסיים בעיון במסכת עירובין **על חשיבות השמחה וההמנעות מלחץ נפשי** ועל ההדרכות לחיים יהודיים במחנה צבא.

מדור **דבר השמיטה** מרכזי ורחב יותר השבוע. במקום לעסוק בהלכות שמיטה ופנימיותן הוא חוזר **ליסודות השמיטה אצל האריז"ל** - מסכם את הדרוש העיקרי בנושא ומוסיף **נקודות עבודה חשובות לשנה הזו: החזרת פנים בפנים בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, שפלות שמחה והתבוננות בקריאת שמע**.

גם **הסיפור השבוע** שייך ל"זמרת הארץ" - התרגום של הגעגועים לארץ ישראל לניגוני עבודת ה' עמוקים המתבררים מבין אומות העולם.

עדיין לא הצטרפתם ללימוד היומי בנ"ך ובמשנה? זה הזמן. ראו את סדר הלימוד בעמ' 20.

שבת שלום ומבורך,

המערכת

רוצה להבין את השיעור טוב יותר?

שיעורי העמקה בנפלאות

חפשו ביוטיוב - **עלון נפלאות**

או בקול הלשון 03-6171111 - להקיש 7* ואז קוד 924350

שיעור

תיקון המלכות – רצון ה' בטבע ישראל

"יפה את רעייתי כתרצה"

קיצור מהלך השיעור

בשיעורי שבת ויקהל, לביל שבת ואחרי מנחה, הוסבר אחד מיסודות החסידות – ידיעת איש ישראל את **רצון ה'** מתוך עצמו, מתוך ההכרה בקדימת נשמות ישראל לתורה. ביסוד הזה עוסק פרק א של השיעור. המדרש מלמד את היסוד הזה על הפסוק "יפה את רעייתי כתרצה", ומכיון ש"תרצה" היא בירת מלכות ישראל, הממלכה הצפונית ה'חילונית', פרק ב מזהה כאן מפתח גדול לסוד תיקון המלכות בכלל והציבוריות היום בארץ בפרט ועוסק בסדר התיקון. פרק ג נוגע בראשיתו וסיומו של פרק ראשון במסכת עירובין וקושר את דיני המחנה שבו לכללים שבפרק א (אחרי התבוננות אדרית קצרה על הדרך לעבור בנפש מ"טפח עצב" ל"טפח שוחק").

א. יפה כשאת רוצה

דיבורים של שבת

אנחנו בפרשת ויקהל. הפרשה מתחילה "ויקהל משה"^א והפרשיה הראשונה מסיימת "ביום השבת"^ב. מכאן לומדים^ג שצריך להקהיל קהילות בשבת – "ויקהל משה... ביום השבת"^ד.

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. כ"ג אד"ר תשפ"ב – כפ"ח.
א שמוות לה, א.
ב שם פסוק ג.
ג ילקו"ש ויקהל רמז תח.
ד "ויקהל משה... ביום השבת" = 1261 = 13 פעמים 97 (דהיינו כפל המספר הראשוני ה'ז והמספר הראשוני ה'26, סוד יעקב העולה ז פעמים הוי" – קהלת יעקב הנפעלת

ברוך ה' אנחנו זוכים לעשות זאת כעת. בפרט, ה"ביום השבת" כאן הוא סיום הפסוק

על ידי "תורה צוה לנו" משה", בסוד "משה מלגו יעקב מלבר", "ויקהל משה". יש בביטוי 16 אותיות, ואם מציירים אותו ברבוע הפנות עולות 16, 416, 16 (4 ברבוע, 2 בחזקת 4) פעמים הוי' והשאר 845, איזני פעמים אחד (5 פעמים אחד ברבוע):

ו י ק ה
ל מ ש ה
ם ו ו ם
ת ש ב ת

"ויקהל משה... ביום השבת" בכל רמות המספר – 1261 172 (מ"ס) 55 (מ"ק) 19 (מ"ק של כל מלה) 1 (מ"ק אחרון) – עולה 1508 = חן נח פעמים הוי', סוד "ונח מצא חן בעיני הוי'" (בראשית ו, ח) השייך דווקא למנוחת שבת ("באת שבת באת מנוחה").

מדרש^א על פסוק משיר השירים פרק ו –
 “יפה את רעיתי כתוצאה”^ב. המדרש מסביר
 ענין שבעצם הוא יסוד בכל החסידות שבולט
 במיוחד בענף של פרשיסחא ומי שייצא משם, כמו
 איז'ביצא. בפשט תרצה היא עיר, וגם שם אחת
 מבנות צלפחד, אבל המדרש מפרש “תרצה”
 מלשון רצון, ואומר שיהודי שבאמת ובתמים רוצה
 לעשות את רצון ה' – ה' עושה שרצונו יהיה
 כרצון ה', הוא יודע מעצמו, מהלב שלו, מהרצון
 שלו, מה שה' רוצה.

לעבוד את עבודת אהל מועד, והיאך היה הדבר? אמנם,
 האיש הישראלי הדבוק בהשי"ת ותורתו, יוכל להעמיק
 בדעתו ושכלו הכל במקומו הראוי לו. וזה פירוש, כד את
 בעי, דהיינו, אם לבבך שלם עם ה' – לית את צריך למילף
 מכלום. כי תוכלו לכוון ההלכה, לעשות במקום הראוי
 לעשות. וכמו בכאן בהבאת העגלות, שכווננו בני יששכר
 ההלכה באמרם, המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא
 באויר. ויטב הדבר בעת ההיא וישר לפני המקום. ונרצה
 כוונתם, כמבואר במדרש, כנגד ששה רקיעים, וכו',
 כנגד ששת ימי בראשית. כמבואר במדרש עיי"ש, הוא
 שהכתוב משבח [ד"ה א' י"ב לב], ומבני יששכר יודעי בינה
 לעתים לדעת מה יעשה ישראל. היינו, שהם המבינים
 בדעתם, במקום הראוי ועת הראוי לעשות או לא, ולכוון
 ההלכה הכל במקומה. וזה פירוש הפסוק, אלה הדברים
 אשר צוה ה' לעשות, דהיינו, שמשנה רבינו ע"ה לימד
 דעת את ישראל, איזה דבר לעשות או שלא לעשות
 גם במעשה הטוב, וד"ק. וגם כי עדת, הוא אותיות דעת,
 ההבדלה הוא בדעת.

יא שה"ש רבב ו, טו. וזה לשונו:

ד"א יפה את רעיתי כתוצאה כשאת רוצה כד את בעיאי
 לית את צריכה בעייה מכלום מילף מכלום מי אמר להם
 להביא עגלות ובקר לטעון המשכן לא מהן ובהן הביאו
 אותן הה"ד [במדבר ז'] ויביאו את קרבנם לפני ה' שש
 עגלות צב... ויאמר ה' אל משה לאמר מהו לאמר אמר לו
 הקב"ה צא ואמור להם דברי שבח ונתמות א"ר הושעיא
 אמר הקב"ה מעלה אני עליכם כאילו כבר הייתי צריך
 לסבול בו את עולמי והבאתם לי באותה שעה נתיירא
 משה אמר בלבב תאמר רוח הקדש נסתלק ממני
 ושרת על הנשיאים או שמא נביא אחד עמד וחידיש
 את ההלכה אמר לו הקב"ה משה אילו להם הייתי אומר
 שיביאו הייתי אומר לך שתאמר להם אלא [שם] קח
 מאתם והיו מהו קח מאתם מאתם היו הדברים ומי נתן
 להם את העצה א"ר סימון שבטו של יששכר אמר להם
 המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר עשו לו
 עגלות כדי שיהא נטען בהם הוא שהכתוב משבח שבט
 יששכר שנא' [ד"ה א' י"ב] ומבני יששכר יודעי בינה
 לעתים...

יב שה"ש ו, ד.

“לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת”
 – מה שמלמד שאופי הדבור בקהילות שמקהיל
 משה בשבת אינו דיבור בלהבות אש, כדרך
 המגידים, אלא דיבור שבתי ('שבת' דיגעג רייד')
 של “דברי חכמים בנחת נשמעים”^ה. כך, חז"ל
 דרשו מ”לא תבערו אש”^ב שאין עונשים בשבת,
 גם את עונשי בית דין על פי תורה – עוד יותר
 מדגיש שבקהילות שבת אין לדבר על עונשים
 אלא בעיקר לחזק את ה”ועשה טוב”^א (כמנהג
 ישראל לאחל בשבת ‘גוט שבת’ – שבת הוא יום
 שכולו טוב), כפי שמתאים למשה רבינו מקהיל
 הקהילות (וכל מי שמקהיל קהילות בשבת באופן
 הזה יש בו ניצוץ משה^ה), בו נאמר “ותרא אתו
 כי טוב הוא”^ט.

“יפה את רעיתי כתוצאה” – “כשאת רוצה”

יש צדיק שאנו אוהבים להזכיר – הרבי ר'
 בונם מפרשיסחא. ספרו נקרא “קול שמחה” (שמו
 המלא הוא שמחה בונם), ועל הפרשה הוא מביא

- ה קהלת ט, יז. וראה גם **שכינה ביניהם** פ"ה (ובפרט שם
 הערה לב).
 ו סנהדרין לה, ב.
 ז תהלים לד, טו.
 ח שיחת ש"פ ויקהל-שקלים (מבה"ח אד"ש) תשל"ו
 (שיחות קדש תשל"ו ח"א עמ' 516).
 ט שמות ב, ב.
 י קול שמחה ריש ויקהל (מהדורת תרס"ג ואילך). וזה
 לשונו:

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה
 הדברים אשר צוה ה' לעשות [שמות ל"ה א]. יש להעיר,
 כי המאמר הזה הוא בענין שבת. והוא, שלא לעשות
 מלאכה, והיאך אמר ה', אשר צוה ה' לעשות? ובמדרש
 על פסוק [שה"ש ו' ד], יפה את רעיתי כתוצאה, כשאתה
 רוצה. כד את בעי, לית את צריכא בעי מכלום, מילף
 מכלום. וכו'. עיי"ש כל המדרש. ביאור המדרש, דהנה כל
 מי אשר ערב לבו לגשת אל הקודש, צריך לפלס דרכיו
 בהשכל ודעת. גם במעשים טובים אשר כוונתם שלימה
 לה' – שיכוון לרצון השי"ת. והנה מצינו בעוזיה שנענש
 בפשוט יד בארון ה', כאשר שמונו הבקר. כמו שנאמר
 [שמואל ב' ו' ז], ויחר אף ה' בעוזיה. נמצא, שלא לרצון היה
 סיעת עוזיה באחוז בארון ה', כי היה לו להניח ולסמוך על
 מעשה ה' בעת ההיא. וכמו שהיה בירדן, שארון נשא את
 נושאו [סוטה לה ע"א]. ואם זה הלכה פסוקה, מנין היה
 לנשיאים להביא עגלות למשכן לשאת אותו, וכאן מצינו
 שהיה לרצון, כמו שנאמר [במדבר ז' ה], קח מאתם והיו

"אלה הדברים... לעשות אתם"

איך הוא מקשר את המדרש לפרשה? מהפסוק "אלה הדברים אשר צוה הוי' לעשות אתם" לומדים חז"ל לט אבות מלאכה שאסורות בשבת ("דברים" – שתים, התוספת של ה[דברים]) – עוד מלאכה ו"אלה" בגימטריא לו, סה"כ טל מלאכות¹). שואל הרבי ר' בונם – הציווי כאן הוא איסור מלאכה בשבת, לא לעשות לט מלאכות, אז מדוע כתוב "אלה הדברים אשר צוה הוי' לעשות אתם"?

אכן, למרות איסור שבת, עם כל החומרה שלו, ישנם מצבים בהם כן עושים מלאכה בשבת.

שבת שקולה כנגד כל התורה² ועד שמומר לשבת הוא כמו מומר לעבודה זרה³. עבודה זרה אסורה לעולם, גם במצבי פיקוח נפש⁴ והוראת שעה⁵, אבל בשבת הדין ש"פיקוח נפש דוחה שבת"⁶ (כביטוי עיקרי לכלל הגדול של "וחי

בהם"⁷ ולא שימות בהם"⁸, בהיות שבת מקור החיים⁹). זה נכון בפרט, והיום גם במסגרת כללית – ה"ויקהל" היום הוא גם דיני ציבור, לבנות מדינה, ומדינה מחזיקה צבא שפועל גם בשבת ובהרבה דברים מחלל שבת בגלל פיקוח נפש (אולי עוד נחזור לזה בהמשך) וגם מחזיקה

בתי רפואה בהם יש חילול שבת 'שיטתי' מטעמי פיקוח נפש. מה הרעיון כאן? פיקוח נפש דוחה שבת בעצם אומר שישראל קדמו לתורה – שבת היא כל התורה, "לכולי עלמא בשבת נתנה תורה"¹⁰, אבל "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"¹¹, אפילו לתורה. "מחשבתן של ישראל" היא גם המחשבה על השליחות שלהם – ה' צפה מראש שיוריד נשמות, שכל אחת מהן היא "חלק אלוה ממעל ממש"¹² שיורד לעולם כדי לעשות לו יתברך דירה בתחתונים¹³, כולנו שלוחים לכאן, והתורה היא בשביל לעזור לנו לקיים את השליחות שלנו¹⁴. לכן, כשיהודי רוצה לקיים את הרצון של ה' בתמימות הוא יודע מעצמו מה ה' רוצה, גם אם זה לא כתוב בתורה. הוא יודע מתי צריך לקיים את מה שכתוב כפי שהוא ומתי צריך לבטל אותו או לעשות משהו אחר. על זה כתוב, כמו שמביא הרבי ר' בונם, "ומבני יששכר ידעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל"¹⁵ – יששכר יודע את ה"עתים", מתי הזמן של מצוה מסוימת ומתי הזמן שצריך לנהוג אחרת. גם הזהר אומר זאת¹⁶, כשהוא מסביר את ה"פסיק טעמא" שיש בדברות כמו "לא תרצח"¹⁷ – הכלל הוא "לא תרצח", אבל יש פעמים שהתורה בעצמה אומרת "תרצח", כמו במיתת בית דין.

הוא לא אומה, אבל אפשר להסביר שהלימוד כאן הוא מהלשון של "אלה הדברים אשר צוה הוי' לעשות אתם". בדרך כלל כתוב אצל משה, הנבואה המיוחדת שלו, "זה הדבר אשר צוה הוי'"¹⁸ (ויש פעם אחת "זה הדבר אשר צוה הוי'

כב שבת פו, ב.

כג בראשית רבה א, ד.

כד תניא פ"ב (ומופיע כן בשפע טל, הקדמה בן מאה שנה). ע"פ איוב לא, ב.

כה תניא פל"ו.

כו ראה תנא דבי אליהו רבה פ"ד ופל"א.

כז דברי הימים א' יב, לג.

כח זהר ח"ב צג, ב.

כט שמות כ, יג; דברים ה, יז.

ל שמות טז, טז וילב; לה, ד; ויקרא ח, ה; ט, ו; יז, ב; במדבר ל, ב; לו, ב.

יג שבת צז, ב (ובאופן אחר בירושלמי שבת פ"ז ה"ט).

יד ע"פ שמות רבה כה, יב.

טו ראה חולין ה, א.

טז פסחים כה, א.

יז רמב"ם הלכות יסודי התורה פ"ט ה"ה.

יח שבת קלב, א.

יט ויקרא יח, ה.

כ יומא פה, ב.

כא ורמז: שבת חיים עולה 770 – ב"פ (ממוצע כל מלה) שכינה.

בחב"ד מקובל שלא צריך לעשות עסק ממצוות של "לכם", שיש בהן הנאה גשמית. בכל אופן, גם חב"ד יסכימו עם הווארט של רבי לוי יצחק שבשבת גם ה"לכם" צריך להיות "קדש"

לה' וחציו לכם ובשבת הלכם הוא גם כן לה'. וזה יהיה לכם קודש, הלכם יהיה גם כן קודש וקל להבין. בכל חג צריך "חציו להוי' וחציו לכם"^ל. יש "חציו להוי'" בתפלה ובתורה וכו', ויש "חציו לכם" באכילה ושתייה וכו'. בכל החגים יש "לכם", חוץ מיום כיפור, וכמובן גם בשבת יש "לכם" – ענג שבת (זהו עוד הסבר ללשון החיובית "לעשת אתם" – יש בשבת, דווקא על ידי השביתה מ־לט אבות

מלאכה, גם מצוות חיוביות של כבוד וענג^ל). בחב"ד מקובל^{לח} שלא צריך לעשות עסק ממצוות של "לכם", שיש בהן הנאה גשמית. יש חסידים שעושים מזה הרבה עסק, מהדרים הרבה במאכלי שבת וכו' ועל כל דבר אומרים "לכבוד שבת קדש" (כדי לכלול את ענג שבת בכבוד שבת, את ה"חציו לכם" ב"חציו להוי'", ודוק). זה גם חשוב מאד, לא ווארט חב"די. בכל אופן, גם חב"ד יסכימו עם הווארט של רבי לוי יצחק שבשבת גם ה"לכם" צריך להיות "קדש". איך מגיעים לזה? הוא לא אומר, אבל כנראה על ידי תחלת הפסוק, "תעשה מלאכה" בלשון נפעל. בחסידות מסבירים שכל פעם שכתובה לישון נפעל הכוונה משהו שקורה בדרך ממילא – אם אדם כל השבוע מרגיש שהעשייה שלו היא בדרך ממילא, "תעשה מלאכה", שלא הוא עושה אלא ה' עושה, אז בשבת גם ה"לכם" שלו הוא "קדש". כשגם ה"לכם" הוא "קדש" אז גם רצון הלב שלי מגלה את רצון ה'.

לעשות"^{לא}), אבל כאן בלשון רבים – "אלה הדברים... לעשת אתם" – בא ללמד שבכל דבר שה' מצוה יש "הדברים", יש כפילות, לפעמים צריך לעשות ולפעמים צריך לא לעשות, והיהודי יודע מלבו מתי לעשות ומתי לא לעשות. זהו חוש שמקבלים ממש רבינו עצמו, בו נאמר "לא כן עבדי משה"^{לב} – ידיעה מתי "לא" ומתי "כן", כמו שהסברנו הרבה פעמים^{לג} (ורמוז: "אלה הדברים אשר צוה

הוי' לעשת" עולה ה"פ משה ואחר כך כתוב "אתם", אותיות אמת, סוד "משה אמת ותורתו אמת"^{לד}). ובכלל, "הדברים", לשון רבים, כוללים את אותם דברים שה' צוה בפירוש לצד הדברים שיהודי יודע מלבו. ב"לעשת אתם" ("לעשת" בכתבי חסר) יש הרבה רמזים נפלאים^{לה}.

"לכם – קדש"

הפסוק השני בפרשה הוא "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון להוי' כל העשה בו מלאכה יומת". יש עוד צדיק שאנחנו אוהבים לצטט – ולומדים ממנו השנה כל שבוע – רבי לוי יצחק מברדיטשוב. הוא אומר על הפסוק בקדושת לוי ווארט קצר: וביום השביעי יהיה לכם קודש. על דרך חציו

לא ויקרא ח. ה.

לב במדבר יב. ז.

לג פנים אל פנים פ"ב (עמ' נב). וברובי מקומות (בהקשרים שונים).

לד תנחומא קרח יא.

לה ומעט מהרמזים: "לעשת אתם" (1241) עולה טוב פעמים חכמה (סוד יום השבת, יום שכולו טוב בעצם כמבואר בפנים, בו מאירים מוחין דאבא, חכמה, בחינת "חכם הרואה את הנולד" מאין תמיד, היינו שכל המתחולל בעולם הוא ממקור הטוב והענג כו' כמבואר בתניא אגה"ק (יא). "לעשת" (800) הוא הרבוע הכפול של כו' "אתם" (441) הוא כא ברבוע (סוד אמת, "אהיה אשר אהיה"). השרשים כאן – כ כ כא – עולים אין, סוד ההסתכלות באין האלקי המהוה את הכל (כנ"ל) בשבת דווקא.

לו פסחים סח. ב.

לז כדעת הראשונים הסוברים שמצוות אלה הן מדאורייתא, כפי שמביא אדה"ז בשו"ע או"ח רמב, א (ושם בקו"א), וראה גם שיחת כ"ד טבת תשל"ב ובאורך בספר וקראת לשבת ענג (הנתיב לראות אור בקרבך א"ה) פ"א.

לח ראה אג"ק אדמו"ר מוהר"י צ"ח עמ' יח. שיחת יום שמח"ת תשט"ז (התועדויות תשט"ז ח"א עמ' 161).

תרומת הנשיאים

נחזור למדרש על "יפה את רעיתי כתרצה": המדרש מביא כדוגמה ל"כשאת רוצה" את יודעת מה רצון ה' את תרומת הנשיאים של שש עגלות ושנים עשר בקר כדי לשאת את המשכן. יש שם אריכות שלא נאמר, תסתכלו שם, אבל כתוב שם שכאשר הנשיאים הביאו מדעתם את התרומה וה' אמר למשה שיקבל את התרומה הזו משה ממש נבהל – הוא חשש שעברה ממנו רוח הקדש אל הנשיאים או שנביא אחר התנבא על התרומה הזו.

ה' ענה לו "קח מאתם" לט – "מאתם היו הדברים" (ואם כן, יש לרמוז ש"אלה הדברים אשר צוה הוי' לעשת אתם" הנ"ל מרבה את "הדברים" שבאים "מאתם").

מי שנתן את העצה היה יששכר – שגם נתן את העצה על קרבנות הנשיאים, ולכן הוא היה השני^מ – וכל הנשיאים הסכימו לעצה שלו.

יששכר נולד מעזות לאה שתבעה את יעקב (בפה^מ), "אלי תבוא"^{מב}, כדי להוליד ממנו בן^{מג} – כח נשי לשנות מהסדר הרגיל, שהוא שרש הכח של "עת לעשות להוי' הפרו תורתך"^{מד} (פסוק שאנחנו עושים ממנו ענין גדול כשרש כל המהפכות בתורה^{מה}, תחומו של יששכר). היששכר שבתוך כל אחד (המקבל את כוחו

הקב"ה אומר
למשה לומר
לנשיאים שכאילו
הם עוזרים לו
לשאת את העולם
- כל העולם
עומד על המשכן
והמשכן על
העגלות

מהאמהות^{מו}, סוד "תורת אמך"^{מז}, כח החידוש בתורה שבעל פה^{מח}) הוא שנותן לו מעצמו את העצה מה ה' רוצה.

העגלות והבקר שהנשיאים הביאו הם תיקון לחטא העגל. עגלות הן לשון עגל והעגל הוא שור קטן, בן-בקר צעיר. יש כאן דוגמה שהנשיאים הרגישו מהלב שלהם שצריך לתקן את הנפש הבהמית, שאצלם היתה מבחינת פני שור, לתת אותה לה' וכך לתקן את העגל. אפשר להגיד שאצל הנשיאים הנפש הבהמית היא פני שור, הם שייכים ל"פני שור מהשמאול"^{מט}, ולכן הם ראו את הענין ומשה לא – כי משה הוא שייך לימין, "מוליך לימין משה"^נ. כתוב "ויהי לי שור וחמור"^{נא} (כאן "יששכר חמור גרם"^{נב} נותן את העצה להביא שוורים...) ודורשים^{נז} ש"שור" הוא משיח בן יוסף ו"חמור" הוא משיח בן דוד – יש כאן גילוי ששייך למשיח בן יוסף, לצד של יוסף (כמו שעוד נרחיב).

המדרש שם אומר שהנשיאים התבוננו איך ישאו את המשכן – מה, הוא יפרח באויר?! לכן

מו וראה תשובת השנה מאמר "בכל דרכיך דעה" שהכח של "גדולה עברה לשמה" (נזיר כג, ב) בא מהאמהות דווקא. גם כאן, רחל עצמה תבעה את יעקב (שהוא סוד התורה כפי שנתנה מה'), מתוך קנאה בלאה אחותה, שמראובן בנה גם קבלה את הדודאים כסגולה ללידה, ובסוף מופיע גם בה סוד יששכר כשה' אומר לה "יש שכר לפעלתך" (ירמיה לא, טו), גם זה כתגובה לבכיתה תביעתה "כי איננו" (שם פסוק יד), על כך שיעקב בעלה איננו אתה (ראה זהר ח"א ר"א, א). כח התביעה, המגלה מתעלומות הלב את רצון ה', התבטא גם במסירת השפחות על ידי רחל ולאה ליעקב (מכח שרה אמנו שמסרה לאברהם את הגר). אכן, יש לזהות את האתערותא דלעילא לאותה אתערותא דלתתא של האמהות בתביעת יעקב את לבן בעזות פנים – "הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה" (בראשית כט, כא וראה רש"י עה"פ).

מז משלי א, ח.

מח ע"פ מדרש משלי א, ח. וראה זהר ח"ב רעו, ב (עה"פ "כבד את אביך וגו'").

מט יחזקאל א, י.

נ ישעיה סג, יב.

נא בראשית לב, ו.

נב שם מט, יד.

נג ראה מגלה עמוקות פרשת וישלח, ישמח משה שם ועוד.

לט במדבר ז, ה.

מ רש"י על במדבר ז, יט.

מא אך ראה יין משמחה ח"ה שער ראשון בתורה "אני לדודי ודודי לי" – התביעה ההדדית. וש"נ.

מב בראשית ל, טז.

מג ראה רש"י על בראשית כט, כא.

מד תהלים קיט, קכו.

מה כמדובר רבות בשנים האחרונות, החל מהתוועדות כ"ד טבת ע"ה.

מלך יכול לצאת למלחמת הרשות - כשהלב שלו אומר לו הוא יכול להגיד לעם ישראל 'בוא נסתכן'

— עדת ישראל, קהל ישראל ועם ישראל. "עדת" אותיות **דעת** — זו מדרגת המושכל של עם ישראל. "קהל" היינו המורגש, ההתקלות קשורה למדות של הלב — מי שאומר 'אני דתי בלב...' אם באמת יש לו התלהבות של קדושה בלב הוא שייך לקהל ישראל.

ב"ויקהל משה את כל עדת" משה מכניס מורגש לדור־דעה. עם הוא לשון "גחלים עוממות"^נ, הוא המוטבע, הנה"י של עם ישראל. למעלה מזה יש גם הכינוי "בני ישראל" — הוא כבר הפנימיות של המוחין, הבן שבא מפנימיות מח האב^נ, "פנימיות אבא פנימיות עתיק"^{נח}. עוד למעלה מזה יש גם את שם העצם ישראל, העצם ממש. כאן כתוב "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" — בעצם יש כאן את כל הכינויים חוץ מ"עם", הכי נמוך. אבל לפעמים דווקא ב"עם" יש את החוש מה רצון ה' — כתוב^{נט} ש"עם" הוא גם לשון "עם", כמו בפסוק "עם המלך במלאכתו ישבו"^ס, ממנו לומדים^{סא} שה' נמלך בנשמות ישראל לפני הברואה. בכלל, מלך הוא לשון נמלך — ה' מקבל את העצה מהמדרגה של המלכות, המדרגה של העם. לפעמים דווקא היהודי הכי פשוט — החיל הפשוט בצבא של המלך — יודע מה רצון ה'. הוא צריך לדעת מתי לסרב פקודה, מתי לשנות מההוראות כדי להציל את החברים שלו — בפיקוח נפש — ולפעמים כדי להציל את כל עם ישראל.

[לפעמים דווקא להיות בתוך קהל מדכא את הרצון הפנימי. לא:] בשביל זה צריך קהל שיש בו משה רבינו, "ויקהל משה". אמרנו ש"יפה את"

הביאו שש עגלות ושנים עשר בקר לשאת אותו. הקב"ה אומר למשה לומר לנשיאים שכאילו הם עוזרים לו לשאת את העולם — כל העולם עומד על המשכן והמשכן על העגלות. גם כאן אפשר להתבונן שהמשכן מייצג את התורה — כל העולם עומד

על התורה, "אסתכל באורייתא וברא עלמא"^{נד} — אבל מי שקודם לתורה, שנושא את התורה, זה עם ישראל.

ב. תיקון המלכות החילונית סוד המלכות

מה הקשר בין "ויקהל משה" לפסוק "יפה את רעיתי כתרצה"? "ויקהל משה" בגימטריא "יפה את" — הגימטריא היא **מלכות** (496). עיקר החוש מה הרצון של ה' נמצא אצל המלך. כתוב שמלך יכול לצאת למלחמת הרשות — הוא יוצא למלחמה מדעתו, לפי הרצון שלו, גם בלי שיש חיוב של התורה. הוא יכול לצאת למלחמה כדי להרחיב את גבול הקדושה ואפילו כדי להגדיל את השם שלו. כשהלב שלו אומר לו הוא יכול להגיד לעם ישראל 'בואו נסתכן', וגם לבטל מדברי תורה שכתוב שהותרו במחנה. בע"ה נרחיב בכך בהמשך.

[כל מה שהרב אמר כעת הוא למעשה?] צריך שנתחיל מהתחלה. קודם כל — שבאמת נרצה לעשות את רצון ה'. אחר כך — צריך להתקלה, החוש לדעת מה רצון ה' מתחיל מ"ויקהל משה". הכל בא מ'חוש' בפיקוח נפש, כמו שאמרנו — בהרגשה ביוקר של ישראל, בהתקשרות עד מסירות נפש לעם ישראל בכלל ולכל יהודי בפרט. בפרשה כתוב "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל". בדרך כלל כתוב^{נה} שיש שלש מדרגות

נז תניא שער היחוד והאמונה פ"ז.

נד ראה תניא פ"ב.

נח לקו"ת נצבים מט, ד (ע"פ פע"ח שער ק"ש פט"ו). ראה הגהת הרנ"ש לאוצרות חיים שער עתיק פ"ד.

נט ראה התוועדות אור לכ"ה כסלו ס"ח. ובכ"מ.

ס דברי הימים א' ד, כג.

סא בראשית רבה ח, ז; רות רבה ב, ג.

נד זהר ח"א קלד, א; ח"ב קסא, א.

נה ראה שיעור כ"ז אדר תשפ"א. ובכ"מ (וראה מלבי"ם פרשת בא התורה והמצוה אות לא).

פירוש "נדגלות"? מלשון דגלים – המפרשים^{סח} מסבירים ש"נדגלות" הן מחנות עם דגלים, כמו מחנה ישראל במדבר שהיה מחולק לארבעה דגלים.

"אימה" היינו מטילה אימה – כשעם ישראל עושה את רצון ה', כשיש בו יראת שמים, הוא מטיל פחד על כל האומות. הכח להטיל אימה על האומות הוא בסוד תפילין של ראש, עליהן דרש רבי אליעזר הגדול^{סו} את הפסוק "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך וידאו ממך"^{סז} (והן ה"ויקר"^{סח} של פורים, בזכותו זכינו ל"ורבים מעמי הארץ מתיידיים כי נפל פחד היהודים עליהם"^{סט}). תפילין של ראש עצמן הן כמו "דגל" על הראש של היהודי ('דגל משיח'...), וכשקהל יהודי מניח תפילין יש כבר מחנה של דגלים, "נדגלות". על הדגל הזה נאמר "ודגלו עלי אהבה"^ע – יש כאן סמל־דגל של אהבת המקום ורצון כלפי שמיא, כאשר האהבה והרצון הס־הם המפתח העיקרי כדי שיהודי יכוון מעצמו לרצון ה', יהיה "תרצה" (כלומר ה"אימה כנדגלות" חוזר ל"יפה... כתרצה", וכדלקמן עוד).

בכל אופן, רואים שהסדר כאן הוא מהצפון לדרום – תרצה היא צפונית, אחר כך יורדים לירושלים והמדבר הוא עוד יותר דרומי. מהו אצלנו מסע משיח? מירון־שכם־ירושלים־חברון (כשלפעמים אפשר גם להכניס את יריחו במקום ירושלים) – מסע מהצפון לדרום.

סדר התיקון

יש לגר"א ביאור על שיר השירים והוא אומר כמה דברים מענינים על הפסוק. הוא אומר^{סא}

סח ראב"ע עה"פ.

סו ברכות ו, א.

סז דברים כח, י.

סח אסתר ח, טז. וראה מגלה טז, ב.

סט אסתר ח, יז (הפסוק הבא אחרי "ויקר").

ע שה"ש ב, ד.

עא בפירוש השני שלו על שיר השירים. וזה לשונו:

יפה את רעיתי כו'. מתחיל הקב"ה לשבחה ואומר לה הנה הגיע העת שתגאל ואמר כתרצה זה שומרון מ' השבטים

שוה "ויקהל משה" – כמה שוה המלה הבאה, "רעיתי"? "משה משה"^{סב}, הכל כאן משה. [ומה אם אין בקהל משה רבינו?] רחמנות...

נוסיף בזה עוד נקודה: אנחנו גם בפרשת שקלים. שקלים הם גם לשון שיקול דעת, כאשר בכל שקל יש שתי מחציות – בדעת יש צד של חסד וצד של גבורה, "עטרא דחסדים" ו"עטרא דגבורות". צריך לדעת ששיקול הדעת שלי הוא רק מחצית, וצריך השלמה של משהו אחר. זה פרדוקס, מצד אחד אני סומך על שיקול הדעת שלי, על מה שהלב אומר לי שהוא רצון ה', ומצד שני אני יודע שזו רק מחצית וצריך להתחשב גם בשיקול הדעת של השני. כמו אצל הנשיאים, יששכר מציע את שיקול הדעת שלו, הוא צד אחד, וצריך השלמה של כל הנשיאים שמקבלים את שיקול הדעת שלו.

תרצה־ירושלים־נדגלות

כמו שפתחנו, בפשט תרצה הוא שם של עיר בשומרון, כמו שירושלים – שמגיעה מיד בביטוי השני בפסוק – היא עיר ביהודה. כתוב^{סג} שתרצה היתה עיר יפה שמשווים את היפי שלה לירושלים, כמו ירושלים בשומרון. אחרי פיצול הממלכה, תרצה היתה הבירה של השומרון – עד ימי אחאב (שדברנו עליו לאחרונה^{סד}). יש כאן "יפה את רעיתי כתרצה, נאוה כירושלם, אימה כנדגלות" – תרצה וירושלים הן ערים, מה

סב שמות ג, ד.

סג ראה ביאור הגר"א לשה"ש (ראה לקמן הערה עז).

סד בשיעור "פסחים על שני הסעפים" ("ט"א ד"ר השתא) שנדפס בגליון פרשת ויקהל־שקלים.

מצד אחד אני סומך על שיקול הדעת שלי, על מה שהלב אומר לי שהוא רצון ה', ומצד שני אני יודע שזו רק מחצית וצריך להתחשב גם בשיקול הדעת של השני

אם הציבור הדתי מגיע מאוחר יותר – סימן שהוא התיקון הקשה יותר

מתאחדים, כבר אין הבדלים בתוך עם ישראל^ד.

מה הסדר כאן בספירות? המשיח הוא המלכות. הוא מתחיל את התיקון מעשרת השבטים, מתרצה, מ"עץ יוסף"

— תיקון היסוד. תיקון הברית הוא התיקון של המדינה החילונית — תיקון של כל הציבור (כידוע^ה שצבור הוא נוטריקון צדיקים בינונים ורשעים). אחר כך התיקון של יהודה — לאיזה ספירה יהודה שייך? לספירת הווד. בסוף הוא מגיע לתיקון המחנה, ה"נדגלות" — המחנה שייך לספירת הנצח, תכלית הצבא היא לנצח (השם הקדוש של הנצח הוא הוי' צבאות, כנודע^ו).

שלשת עמודי העולם

עוד דבר שהגר"א מסביר^ט: הוא אומר

עד ראה שערי אורה (אדה"א) ד"ה "וקבל היהודים" פי"ז: "כמו עד"מ העם היוצאים למלחמה שיחדיו יהיו כאיש א' במס"נ ואין הפרש כלל בין א' לזולתו כו".

עה ככר לאדן (להחיד"א) ס"ז בפירוש המשנה (באבות פי"ב מ"ד) "אל תפרוש מן הצבור"; דברים אחרים (להנ"ל) דרוש כב (שבת הגדול) קטו, ג; קהלת יעקב ערך 'שליח צבור' הב'; פרדס יוסף על בראשית מט, א.

עו פרדס רמונים ש"פ פי"ב; ראה קהלת יעקב ערך 'צבאות'. עד בפירוש הראשון שלו על שיר השירים. וזה לשונו:

יפה את רעיתי כו'. פי' אעפ"י שאתה אינך בא"י אתה יפה במראה כתרצה ונאוה אתה בחיתוך אברים כירושלים. איומה פי' ואימתך על מי שרואה אותך כנדגלות הם הדגלים שהלכו במדבר. ותרצה היא עיר מערי א"י שדרו בה מלכי ישראל עד אחאב כמ"ש בספר מלכים, וירושלים הוא מקום בהמ"ק ומלכות בית דוד והם היפים מכל ערי ישראל. והענין שעל ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח ואחר שגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתינו שהוא בהמ"ק אין לנו לא תורה כמ"ש מלכה ושריה בגוים אין תורה, ולא עבודה ולכן אנו אומרים אחר התפלה שהיא במקום עבודה שיבנה בהמ"ק במהרה בימינו ויהיה עבודה עצמה ותן חלקנו בתורתך ולא נשתיר כ"א גמ"ח כמ"ש רז"ל כשחרב בהמ"ק בכו ואמרו ח"ו שאין לנו תקומה כי אין לנו לא תורה ולא עבודה אמר ר' יוחנן בן זכאי ועוד נשתיר לנו דבר אחד והוא גמ"ח כמ"ש עולם חסד תורה, ולא עבודה ולכן אנו שמחן היו רשעים מ"מ מלכי חסד היו כמ"ש כי מלכי ישראל מלכי חסד המה וכמ"ש רז"ל על איזבל המרשעה שהיתה מרקדת לפני הכלה וז"ש יפה את רעיתי אע"פ שאתה אינך בא"י ואין לך כל הג' דברים מ"מ את יפה עלי

שכאשר המשיח יבוא הוא יגאל קודם כל את עשרת השבטים, שבירתם תרצה, "יפה כתרצה". יש מחלוקת בחז"ל^ב האם עשרת השבטים עתידים לחזור, אבל הגר"א אומר בפשטות

שהם הראשונים שיגאל המשיח. לא ברור בכלל איפה עשרת השבטים, ויתכן שהם מונים היום עשרות ומאות מיליונים — יתכן שרבים מהם התבוללו באומות ומדובר בחלק גדול מהעולם (אפילו צאצאי האנוסים הידועים לנו, לא מעשרת השבטים, מונים מיליונים). אחר כך המשיח יגאל את ממלכת יהודה ויבנה את ירושלים, "נאוה כירושלים". בסוף, אומר הגר"א, הוא גם יתקן את דור המדבר שעתידיים לקום לתחיה, "אימה כנדגלות". סדר מענין. [מה עם התיקון של אומות העולם, 'המהפכה הרביעית'?] כמו שאמרנו, הגאולה של עשרת השבטים כבר נוגעת להרבה מאד אנשים הנמנים היום על אומות העולם.

אם רוצים לתרגם כך שיגיד לנו משהו, נסביר שעשרת השבטים הם — מילה שהרבי לא אהב להשתמש בה — החילונית. ממלכת הצפון היא המדינה החילונית^ג, והתיקון הראשון הוא שלה. רק אחר כך הוא מגיע לתקן גם את ממלכת יהודה, את שני השבטים שאנחנו מהם — הציבור הדתי. אם הציבור הדתי מגיע מאוחר יותר — סימן שהוא התיקון הקשה יותר. [מה התיקון של "אימה כנדגלות"? הציבור החרדי?] כמו שאמרנו, מדובר במחנה — זה התיקון של הצבא. אם הצבא הוא חלק מהמדינה החילונית, אז יש כאן איזה "נעוץ סופן בתחלתן". אבל לא בדיוק כך — הצבא מגלה מסירות נפש, כשיש מלחמה ונדרשת מסירות נפש כל הציבורים

היא עיר מלכות ישראל כי בעת הגאולה יגאלו בראשונה ל' השבטים ואח"כ שבט יהודה ואח"כ יחיו דור המדבר, וזה נאוה כירושלים נגד יהודה איומה כנדגלות פי' שאחזקנה כמו הנדגלות זה דור המדבר שהלכו בדגלים. עב סנהדרין ק, ב.

עג ראה חוברת "צו השעה - טיפול שרש" במאמר "הרעיון המלא"; שיעור מוצאי כ"ח שבט ע"ד. ובכ"מ.

וחז"ל מסבירים^{כב} שהזכות שהיתה רוקדת לפני חתנים וכלות (עם הידים והרגלים, וגם מכרכרת להם בראשה) – הזכות שלה היא הנהגה של גמילות חסדים, הכנסת כלה. גמילות חסדים קיימת בישראל מצד הטבע, מצד נפש הבהמית שלהם^{כג} (יש גם מדות טבעיות של סימוני ישראל מצד נפש האלקית, כמו שמוזכר גם בתניא^{כד}, אבל הן שוכנות במדות שיש מצד טבע הנפש הבהמית^{כה}) – בדיוק הסוד של תרצה, שיודע יודע מתוך עצמו מה ה' רוצה, הרצון שלו להיטיב ולעשות חסד הוא רצון ה' שיש בו גם בלי ללמוד.

הגר"א גם אומר שם, בלי להסביר, שאימה-נאוה-יפה ר"ת אני. נסביר שזה שייך לכל תיקון המלכות שדברנו עליו, תיקון ה'אני' והרצון שלו.

ג. דברים שהותרו במחנה

טפח עצב וטפח שוחק

בסדר הלימוד שלנו – של פרק יומי בתנ"ך ופרק שבועי במשנה – התחלנו לאחרונה מסכת עירובין. למדנו מסכת שבת, 'קפצנו' למסכת שביעית בגלל השמיטה, וחזרנו למסכת עירובין. נאמר משהו מתחלת המסכת: רבינו עובדיה ברטנורא מדבר בפירוש למשנה הראשונה על המדות בהם משתמשים במשנה זו (ובכלל). אחרי שהוא אומר שטפח הוא ארבע אצבעות, לא אצבעות רגילות אלא ארבעה אגודלים, הוא מסביר שיש שני סוגי טפח, גדול יותר וקטן יותר, וצריך לדון לחומרא בכל מדידה לפי ענינה. לטפחים האלה יש שמות מאד מענינים – הטפח המצומצם נקרא "טפח עצב" והטפח הגדול יותר נקרא "טפח שוחק". כל טפח הוא לשון לחלוחית וצריך להיות "טופח על מנת

שש לש המדרגות כאן, יפה את רעיתי כתרצה, נאוה כירושלם, אימה כנדגלות", הן כנגד שלשת הדברים שהעולם עומד עליהם. במשנה הסדר הוא "על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"^{טו}, סדר מלמטה למעלה – בהקבלה לאבות^{טז} זהו סדר כמו בפסוק "וזכרתי את בריתי יעקוב [שכנגד עמוד התורה] ואף את בריתי יצחק [שכנגד עמוד העבודה] ואת את בריתי אברהם [שכנגד עמוד גמילות החסדים] אזכר והארץ אזכר"^{טז}. כאן בפסוק, לפי ההסבר שלו, הסדר הוא הסדר הישר – אברהם-יצחק-יעקב.

נתחיל את ההסבר מהסוף: "אימה כנדגלות"

מתייחס לדגלי מדבר, לדור דעה שקבל את התורה – עמוד התורה. "נאוה כירושלם" היינו, כפשוטו, עמוד העבודה – מקום המקדש בו מקריבים את הקרבנות. החידוש הוא שממלכת הצפון, עשרת השבטים, הם עמוד גמילות החסדים – בממלכת הצפון אין תורה (זו ממלכה חילונית) ואין עבודה (הם עובדים לעגלים שהקים ירבעם כתחליף לבית המקדש) אבל מה שמחזיק

אותה הוא החסד. מלכי ישראל הם "מלכי חסד". למרבה ההפתעה, הדוגמה שהגר"א מביא הוא מלכה רשעה, שגם עליה דברנו לאחרונה, אשתו של אחאב – איזבל המרשעת. כתוב שלמרות כל הרשעות שלה, בשלה לא זכתה לקבורה, כן נשארו ונקברו הידים, הרגלים והגלגלת שלה^{כז},

כתרצה שהמה מלכי חסד. נאוה כירושלם ששם מקום עבודה. אימה כנדגלות כדגלי מדבר שקבלו את התורה כאלו יש בך כל הג' דברים ואימה ונאוה ויפה ר"ת אני כו'.

עח אבות פ"א מ"ב.

עט זהר ח"א קמו, ב.

פ ויקרא כו, מב.

פא מלכים ט, לד"לה.

כב פרקי דרבי אליעזר פי"ז.

כג תניא סופ"א.

כד אגה"ק פי"ב (ק"ח, א).

כה ראה גם סה"מ תרנ"ה עמ' רכז.

בממלכת הצפון

אין תורה (זו ממלכה חילונית) ואין עבודה (הם עובדים לעגלים שהקים ירבעם כתחליף לבית המקדש) אבל מה שמחזיק אותה הוא החסד

הלחץ גורם לכך שלא יהיו רווחים - מי שלחוץ גורם לעצמו כיווץ ומונע מעצמו רווחים

על הדברים אריכות בגמרא^א. דבר ראשון, כפי שמביאים כל מפרשי המשנה, הגמרא מביאה ברייתא שמדגישה שמדובר אפילו ב"מחנה היוצא למלחמת הרשות". רש"י מסביר שם

שמלחמת מצוה היא מלחמת יהושע בן נון, לכבוש את הארץ במצות ה', ומאז כל המלחמות נקראות "מלחמת רשות" (הוא לא קורא מלחמת מצוה למלחמה של "עזרת ישראל מיד צר"^ב). חכמים תקנו כל מיני תקנות ש'מותחות' את האדם, דואגות למתח חיובי, אבל כנראה שיודעים שבמחנה החילים נמצאים ממילא במתח חיובי ולכן מוותרים על מצוות דרבנן שיכולות להגביר את המתח יותר מדי.

במשנה הזו רואים שיש שלשה מצבים: מחנה של מלחמה הוא הדין הכי קל. אבל יש גם שיירה, שהקלו בה בדיני עירובין מסוימים – באופן שצריך לעצב את המחיצות. גם שיירה יציאה מהסדר הרגיל שנקרא פשוט "הוה" – "דבר הכתוב בהוה". כל הדינים נוהגים בהוה, בשיירה יש קולות ובמחנה יש יותר קולות. מחנה-שיירה הוה ר"ת משה. בספירות מחנה שייך לספירת הנצח – סוד שם הוי' צבאות – כמו שכבר הזכרנו; שיירה היא ההוד, היציאה מהסדר הרגיל (שעלול להיות בו "הודי נהפך עלי למשחית"^ג, "כל הדרכים בחזקת סכנה"^ד) – שעל כן היוצא בשיירה הוא אחד מ"ארבעה צריכין להודות"^ה; הוה הוא ספירת היסוד, בה צריך את כל השמירה ורבנן מוסיפים צמצום כדי ליצור מתח חיובי.

"ארבעה דברים פטרו במחנה"

מה ארבעת הדברים?

דבר ראשון – "מביאין עצים מכל מקום".

להטפח^ו – יש מי שהוא בבחינת "טפח עצב", והוא מטפח-מפיץ את העצבות שלו, ויש מי שהוא בבחינת "טפח שוחק", והוא מטפח-מפיץ את השחוק והשמחה שלו.

מה ההבדל? ב"טפח עצב" ארבע האצבעות מצומצמות, בלי שום רווח ביניהן, וב"טפח שוחק" יש רווח בין האצבעות, שאינן נוגעות זו בזו. מה נלמד מכאן? עצמצום, לחץ כדי שלא יהיו רווחים, מביא עצבות. בכלל, הלחץ גורם לכך שלא יהיו רווחים – מי שלחוץ גורם לעצמו כיווץ ומונע מעצמו רווחים. לפעמים צריך עצבות, כמו שאדמו"ר הזקן אומר בתניא – בפרקים על השמחה, שאנחנו ממליצים^ז להתחיל מהם את הלימוד – "בכל עצב יהיה מותר"^ח, מהעצבות יכול לבוא גם יתרון, כששמחים אחריה, אבל בעצבות עצמה אין שום רווח ויתרון. לעומת זאת, השחוק והשמחה נובעים ממצב של רווח בנפש – מתקרבים לפורים, זמן של "מרבין בשמחה", שקשור ל"רוח והצלה יעמוד ליהודים"^ט. מי שלחוץ הוא עצוב וגם כשהוא במגע עם אנשים אחרים הוא מעביר את העצב שלו, ומי שיש לו רווח בנפש הוא שוחק, שמח בעצמו ומשמח אחרים.

זה כבר רעיון יפה. נקבל על עצמנו לא להיות לחוצים, להיות עם רווח ושמחה בנפש, "טופח על מנת להטפח" של שחוק ושמחה!

דיני מחנה

בסוף הפרק הראשון^י כתוב "ארבעה דברים פטרו במחנה". כשיוצאים למחנה צבא, יוצאים למלחמה, יש דינים דרבנן שפטרו מהם. יש

פ ו ברכות כה, ב; יומא עח, א.

פז בכמה מקומות. ההמלצה היא להתחיל מפרקים כולד ואז ללמוד על הסדר מפרק א.

פח משלי יד, כג.

פט אסתר ד, יד.

צ עירובין פ"א מ"י.

א עירובין יז, א ואילך.

ב רמב"ם הלכות מלכים פ"ה ה"א.

ג דניאל י, ח.

ד קהלת רבה ג, ג.

ה ברכות נד, ב.

שהכוונה למחנה עצמו – בהעברה מאהל לאהל. מה המבנה הפנימי של ארבעת הדברים? יש כאן יִהְיֶה מלמטה למעלה: גזל שייך לספירת המלכות, כשהכח כאן הוא הכח של "מאן מלכי רבנן"^ק להפקיר את הרכוש. רבי יהודה בן תימא מוסיף עוד שני דברים ל"היתר-גזל" – "חונין בכל מקום ובמקום שנהרגין שם נקברים" – גם המקום בו חונים שייך למלכות, ובודאי הקבורה, בסוד "רגליה ירדת מות"^{קא}. הידים הן חסד וגבורה, עיקרי המדות, ונטילת ידים היא העלאת הידים למוחין (כשמרימים את הידים) והמשכת המוחין למדות (כששופכים מים על הידים)^{קב}. רואים שבמלחמה לא צריכים לחבר את המדות והמוחין – החיילים במחנה צריכים בעיקר נה"י חזקים, כדי להלחם. [לא רוצים שהחיילים ירימו ידים, שלא יכנעו...], יפה, זה ווארט טוב. אחר כך ההיתר של הדמאי שייך לבניה – יש קדשים בחכמה ("קדש מלה בגרמיה"^{קג}) ותרומה (שגם לפעמים נקראת קדש) ומעשרות בבניה (מחלוקת ב"ש וב"ה ולגבי דין זה^{קד} היא בסוד חו"ג דתבונה, וד"ל). דמאי הוא לשון מדמה – בבניה יש כח מדמה, כאשר מתוך המדמה, הדמיון שאולי לא עשדו את התבואה (למרות שרוב ישראל מעשדים), באות חומרות. במחנה צריך להזהר מדמיונות, מכל הכח המדמה השלילי שיכול להטעות ולהפחיד את החילים. עירובין, מדיני שבת, שייכים כבר ל"י – החכמה, מוחין דאבא של שבת. ולסיכום:

י	עירובין
ה	דמאי
ו	נטילת ידים
ה	גזל (עצים מכל מקום)

החילים במחנה צריכים עצים לבישול והסקה, והם לא צריכים ללכת לחפש עצים מן ההפקר. הגמרא מסבירה שזרדים קטנים ולחים מותרים גם לא במחנה, מהתקנות של יהושע, אבל כאן הכוונה גם לעצים גדולים ויבשים שמיועדים להסקה – ממון של בעל הבית – ובמחנה חכמים התירו גזל. גזל הוא דאורייתא, אז איך אפשר להתיר? "הפקר בין דין הפקר"^{קז}. לא משתמשים בזה יותר מדי, אבל בזמן של מלחמה התירו.

הדבר השני – "ופטורין מרחיצת ידים". שלמה המלך תיקן נטילת ידים לחולין^{קח}, אבל הרבה פעמים צריך לשם כך לטרוח ולחפש במים – ובמחנה חכמים פטרו את החילים מכך. הפטור הוא ממים ראשונים, אבל במים אחרונים חייבים – למה? כמו שאמרנו קודם, היסוד להיתר הוא שפיקוח נפש קודם לדברי תורה, "חמירא סכנתא מאיסורא"^{קט}, אבל מים אחרונים הם מפני הסכנה של מלח סדומית ולכן בהם חייבים.

הדבר השלישי שפטורין ממנו – דמאי. בתרומות ומעשרות דאורייתא חייבים, אבל דמאי הוא מדרבנן – רוב עמי הארץ מעשדים, אבל חכמים גזרו שמי שלוקח פירות מעם הארץ צריך להפריש מהם תרומת מעשר ומעשר שני (או מעשר עני)^{קא}. במחנה חכמים לא גזרו. הגמרא מביאה שעל שנים לא גזרו – "מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא דמאי", החילים נקראים כאן אכסניא ומותר להם לאכול דמאי. הדבר הרביעי, שבגללו כל הנושא מובאת כאן המסכת, הוא עירובין. הדין הוא בעירובי חצירות, שהם ודאי דרבנן, ולא בעירובי תחומין, שיש להם סמך מן התורה. יש שתי דעות, האם הכוונה שכאשר יש מחנה שמחולק לשני מחנות, עם מחיצה וכו', מותר לטלטל בלי עירוב, או

ק ע"פ גיטין סב, א.
קא משלי ה, ה.

קב תורת שמואל תרל"ה ח"א ד"ה "ויאסור יוסף" עמ' כד' כח; סה"מ תר"ם ח"א ד"ה "ערבים עלי".

קג זהר ח"ג צד, ב.

קד עירובין יז, ב.

צו יבמות פט, ב.

צז שבת יד, ב.

צח חולין י, א.

צט פשוט בכ"מ. ראה פיה"מ לרמב"ם על דמאי פ"א מ"א.

כמו שהקדמנו, רואים כאן דוגמה של "יפה את רעייתך כתרצה" – שבכל מצוה יש כללים ויש גם יוצאים מהכלל, זמנים ומצבים בהם היא לא נוהגת. כשהמחנה יוצא לצבא – כשבלו של המלך אומר לו שיש לצאת למלחמת רשות – העם הכי פשוט, החילים הפשוטים, צריכים להשתחרר מהמתח של חלק מהמצוות ולדעת מלבם מה צריך לעשות במערכה.

הַלּוּמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדָרֶךְ

- ◆ בהקהלת קהלות בשבת אין לחצוב להבות ולעסוק בעונשים אלא להרבות טוב בדיבור שבתי נינוח.
- ◆ יסוד החסידות: יהודי שבאמת רוצה לעשות את רצון ה' באהבה – יודע מלבו מהו רצון ה'.
- ◆ "ויקהל" כולל היום בניית מדינה בה יש גופים שמחללים שבת בקביעות מטעמי פיקוח נפש.
- ◆ פיקוח נפש דוחה שבת משום שמחשבת ישראל קדמה לתורה.
- ◆ בכל מצוות ה' יש כלל של קיום ויוצא־מן־הכלל של בטול – ויהודים אוהבי ה' ואוהבי ישראל מקבלים ממשה את ה'חוש' באיזה זמן צריך לנהוג באיזה דרך.
- ◆ בשבת גם ה"לכם" צריך להיות "קדש".
- ◆ על ידי "תעשה מלאכה", בדרך ממילא, כל השבוע, זוכים בשבת ל"היה לכם קדש".
- ◆ הדוגמה לרצון ה' שמתגלה רק בלב ישראל הוא העגלות והבקר שתורמים הנשיאים – תיקון לחטא העגל.
- ◆ ידיעת רצון ה' מלמטה הוא כח נשי שאנו זוכים לו מהאמהות.
- ◆ עיקר גילוי רצון ה' בדברי הרשות הוא כח של המלך.
- ◆ 'חוש' ברצון ה' שלא כתוב מתחיל מ'חוש' בפיקוח נפש – אהבת ישראל עד מסירות נפש.
- ◆ חיל פשוט צריך לדעת מתי לשנות מהפקודות כדי להציל את הפרט והכלל.
- ◆ צריך לסמוך על שיקול דעתי – וגם לדעת שהוא רק "מחצית השקל" שדורשת השלמה.
- ◆ התפילין של ראש הם 'דגל האהבה' שלנו לה' – המטיל יראה על כל האומות.
- ◆ המשיח יתקן את עשרת השבטים (ממלכת ישראל החילונית), אחר כך את ממלכת יהודה (הציבור הדתי) ולבסוף יחיה את דור המדבר (במסירות הנפש הצבאית השוה בכל ישראל).
- ◆ מלכי ישראל הם "מלכי חסד" – המלכות החילונית מתקיימת על חסד יהודי טבעי.
- ◆ לחץ גורם לעצבות ומונע רווחים.
- ◆ תחושת רווחה בנפש גורמת לשחוק ושמחה.
- ◆ העצוב־הלחץ מפיץ עצבות והשוחק־המרווח מפיץ שמחה.
- ◆ במחנה צבא, המבוסס על דריכות חיובית, פטרו מכל מיני דינים כדי להרפות את המתח השלילי.
- ◆ במלחמה צריך להשתחרר מהמתח ולדעת מהלב מהו רצון ה'.

"שבת הארץ"

עמהם ומתחברת עם החג"ת, בסוד **שבת** – ש ("אתא דאבהן"¹ ששלשת ראשיה הם שלשת האבות, חג"ת) מתחברת עם **בת** (מלכות)². לעומת זאת, בשמיטה המלכות היא 'עצמאית' (וגם לכך רומז הביטוי "ושבתה הארץ", המלכות הנוקבא 'עושה שבת לעצמה', בלא חיבור לספירות שמעליה) – היא עולה בנפרד מהנה"י, למקום הנה"י, בעוד הנה"י עצמם עולים למקום החג"ת וכו'.

לכאורה, אם בשבת הארץ אין חיבור בין החג"ת (ש) למלכות (בת), כיצד היא נקראת **שבת** בכלל? צריך לומר שב"שבת הארץ" ה"ש אינה "אתא דאבהן" אלא בסוד ה"ש של שם **שדי** (כמו ה"ש שכותבים על המזוזה, שבסוד "שומר דלתות ישראל"³, שומר המלכות) – שם שדי הוא שם היסוד, הן יסוד דכורא והן יסוד נוקבא (בסוד "ברכת שדים ורחם"⁴), וכאן היינו סוד יסוד הנוקבא, נקודת ציון⁵. שם שדי הוא בסוד "שאמר לעולמו די"⁶ – הגבלת התפשטות הנוקבא המלכות עד אין סוף, שהוא הוא סוד

בדרוש "מצות שמיטה ויובל" בטעמי המצות לאריז"ל בפרשת בהר מוסבר, באריכות יחסית, הסוד הפנימי של השמיטה, "שבת הארץ"⁷, ביחס לכל שבת, תוך הסבר על מדרגות בינים נוספות בימים (יום טוב, חול המועד) ובשנים (יובל). האריז"ל מסביר את ההבדל בנוגע לעליות בזמנים הללו, לאיסורי המלאכה, לעבודת האדם ולאיסור תחומין. נסכם את תמצית דבריו, בהוספות מעטות:

עליית העולמות

בשבת יש עליה של כל העולמות, כולל עולם האצילות, ואילו בשביעית העליה היא רק של עולמות בריאה יצירה עשייה והיא נעצרת במלכות דאצילות – לכן נאמר "ושבתה הארץ", השביתה היא במדרגת הארץ המלכות ולא למעלה ממנה.

יש גם הבדל באופי העליה: בעליות שבת כל הנהי"ם עולים יחד (כאשר המלכות עומדת מאחורי הנה"י, מקבילה להם באורכה⁸). לכן, כשהנה"י עולים למקום החג"ת גם המלכות עולה

ג ראה זהר ח"א ב, ב; תקו"ז תקון נא (פ, ב).
 ד זהר ח"ב רד, א.
 ה ראה באורך מצת שימורים שער המזוזה ובכ"ד.
 ו זהר ח"ג רפג, א.
 ז בראשית מט, כה (וראה רש"י עה"פ).
 ח **ציון** בגימטריא **יוסף**, היסוד, כפי שהוא משתקף במלכות, בהיותו מלך במצרים, וד"ל.
 ט חגיגה יב, א; זהר ח"ג רנא, ב ("שאמר" רומז לכח העלאת מי"ן של הנוקבא בסוד אור"מ"ם ריקע).

נערך ע"י איתאל גלעדי. ט' תשרי תשפ"ב – רשימת הרב א' ויקרא כה, ו.
 ב עמידת המלכות מאחורי הנה"י מסבירה כיצד היא לא 'תופסת מקום' נוסף, וארבע המדרגות נהי"ם נכללות במקום של שלש המדרגות חג"ת. ההקבלה בין המלכות לכל מקום הנה"י מסבירה כיצד בשמיטה המלכות לבדה ממלאת את כל מקום הנה"י וכן די לחב"ד של העולם התחתון במקום המלכות של העולם אליהם הם עולים.

העלאת הניצוצות נעשית על ידי תפלות ומעשים טובים, אך המציאות כולה מעורבת טוב ורע ודורשת תיקון שנעשית על ידי כל מלאכה בעולם העשיה (מלאכה בגימטריא א"ל א"דני, השם המאיר בעולם העשיה^ט), כאשר בכל מלאכה בעולם כרוכות גם מצוות והלכות ולכן ניתן לקיים "בכל דרכיך דעהו"^י וכל המלאכות המותרות נצרכות (למעט דברים אסורים, שרק מניקים את החיצונים ומגדילים את הקליפות), ועוד למעלה מכך (בעולם היצירה) על ידי מלאכת אוכל נפש (אוכל בגימטריא א"ל הוי', השם המאיר בעולם היצירה^י), כאשר האוכל הופך לאבר חיוני המשמש לעבודת ה'.

הכח לעשות את הבריורים בעולם הזה הוא על ידי סיוע מהעליונים, היורדים לתת כח בתחתונים לברר (כשהעליונים עצמם זקוקים גם לסיוע התחתונים, בסוד "תנו עז לאלהים"^{יא}), ירידה שהיא בימות החול דווקא (כח הבריור בא דווקא מהדכורא, לכן דווקא ששת ימי החול – בהם יורדים הו"ק דז"א – הם ימי המעשה, בעוד שבת, יום המלכות הוא יום של עליה שאין בו בירור). בזמן עלית העולמות, לדרגותיה השונות, יש איסור מלאכה ברמות שונות – התחתונים לא מסוגלים לברר (בלי הארת העליונים), וגם אין צורך בעבודתם (כפי שיורחב מיד), וממילא עשית מלאכה בזמן הזה פוגמת (בכך שהיא מראה כאילו העליונים נצרכים לעבודתנו ובכך שהיא גורמת לאחיה בקדושה של החיצונים שנקראו מות, ועל כן "מחלליה מות יומת"^{יב}).

בשבת עולים כל העולמות ולכן אסורה כל מלאכה. עלית העולמות היא בעצם חזרה למקומם הראשון האמתי, כשבמקום לעסוק

שנת השמיטה. והרמוז: **שדי-בת** עולה **משיח-משיח** (יחוד שני המשיחים, בן יוסף ובן יהודה, כאשר "עץ יוסף" נכלל ב"עץ יהודה", "עד דוד הגדיל"^{יג}) העולה **נקודת ציון!** העלאת המ"נ של הנוקבא (המתחוללת בשמיטה מעצמה, כדלקמן) היא סוד **התשובה** – **"ושבתה הארץ שבת להוי"**. בתשובה תלויה הגאולה – כשעיקר התשובה בגלות (בה תלויה שיבת ציון, התשובה מהגלות) הוא על אי-שמירת שמיטה^{יד} – וכאשר שבים ישראל בתשובה "מיד הן נגאלין"^{יז} במוצאי שביעית^{יח}.

ביובל העליה היא מאותו סוג של השמיטה, אך היא לא נעצרת במלכות דאצילות (ה תתאה, שנקראת גם "בת שבע", אשת דוד המלך ואם שלמה המלך, סוד השנה השביעית והמלכות) אלא בבינה דאצילות (ה עילאה, בה "חמשים שערי בינה"^{יט}, סוד "שנת החמשים"^{יט}). גילוי הבינה, "עלמא דחירו"^{יז}, מוסיף לאיסורי המלאכה הנוהגים בשביעית גם את שחרור העבדים שבדוגמת יציאת מצרים. אם כן, עלית היובל (עד הבינה דאצילות) היא 'מומצע' בין עלית השמיטה (עד המלכות דאצילות) לעלית שבת (בה עולה כל עולם האצילות).

מלאכת תיקון העולמות בחול ובשבת

מאז שבירת הכלים דתהו נפלו ניצוצות מ"ז מלכין קדמאין דמיתו לעולמות והם צריכים תיקון, העלאה והחייאה (עד ימות המשיח, בהם יסתיימו הבריורים, ועל הרע שיוותר ללא ניצוצות טוב בתוכו ייאמר "בלע המות לנצח"^{יח}).

י יחזקאל לו, יט.

יא שמואל"א כ, מא.

יב כמפורש בפסוקים – ויקרא כו, לד ו'מג; דברי הימים ב לו, כא.

יג רמב"ם, הלכות תשובה פ"ז ה"ה.

יד סנהדרין צד, א.

טו ר"ה כא, ב; זרה ח"א ד, א. ובכ"מ.

טז ויקרא כה, י.

יז זרה ח"ב קפ, א.

יח ישעיה כה, ח.

יט מב"ש ש"ג ח"ב פט"; שער המצות פרשת עקב; פע"ח שער הנהגת הלימוד פ"א. ובכ"מ.

כ משלי ג, ו. וראה באורך שיעור ער"ה תשפ"ב ח"ז (נדפס בגליון סוכות השתא).

כא תהלים סח, לה.

כב שמות לא, יד.

ובמלכות רק ספירה אחת^ל, סה"כ ז' מדרגות, כך שכדי להשלים את שניהם לעשר ספירות יש להשלים בהם יג' מדרגות), אחר כך להחזיר אותם מעמידה אחור באחור לעמידה פנים בפנים.

בשנת שמיטה לא נדרשת עבודת הבנין של הז"א והמלכות, שנעשית מעצמה, אלא רק העבודה להחזירם פנים בפנים (השייכת בפרט לשנת השמיטה הזו, תהא שנת פנים בפנים^א). בשבת גם החזרת פנים בפנים נעשית מעצמה – מיד עם כניסת השבת – ותכלית כל עבודתנו היא רק ההעלאה של הזו"נ מדרגה אחר מדרגה, עד שיעלו לאו"א (שבחודם הפנימי נמשכות נשמות חדשות^ב).

עבודת השמיטה המיוחדת, החזרת פנים בפנים, מתחילה בעבודה לקיים יחסי פנים בפנים בין איש לאשתו ובין אדם לחברו. כשם שמבואר בספרי המוסר שיסוד כל המדות הטובות הוא הכרת הטוב, מדת ההודיה בנפש, ורק מתוך הכרת הטוב בין אדם לחברו לומד האדם להודות לה' על כל טובה מעומק הלב, כך רק על ידי יחסי פנים בפנים במציאות העולם שלנו זוכים להגיע באמת לעמידה פנים בפנים עם ה'. ובעצם, הדבר נכון גם בעליות העולמות – כל עליה מתחילה, כפי שמדגיש האריז"ל, מעלית המלכות דעשיה (ובעקבותיה עלית הדרגות שמעליה, עד מלכות דאצילות בשמיטה, עד בינה דאצילות ביובל ועד אין סוף בשבת קדש). כל העליות הן כח של נוקבא, כח עבודתנו מלמטה למעלה (סוד ה"ש של שבת, ר"ת שקיעה-בליטה-תקיעה, כאשר דווקא ה"חותם שוקע" הנשי מושך את ה"חותם בולט" הזכרי ואת היחוד ביניהם, כמבואר במ"א^ג).

בבירורי העבר ותיקונו יש רק יחוד לצורך המשכת נשמות חדשות ללא כל פסולת (שלכן ליל שבת הוא זמן עונת תלמידי חכמים^ד) – מזמור "שירו להוי' שיר חדש"^ה (הנאמר בשבת^ו).

ביום טוב העליה היא פחותה, ולכן מלאכות אסורות אך מותרת מלאכת אוכל נפש^ז (בה הבירור נעלה יותר, כנ"ל). בחול המועד העליה פחותה עוד יותר, ולכן מותרת גם מלאכת דבר האבד^ח. בשמיטה העליה היא במלכות בלבד, ולכן אסורות רק המלאכות שנעשות בקרקע המלכות, שעיקרן זריעה (המעלה מ"ן ליחוד ולהריון) וקצירה (פעולת הלידה, שגם בה נדרש סיוע התחתונים כדי לאפשר את הלידה ללא הכשת הנחש-הקליפה) – לא נדרשת עבודת ה"מחצדי חקלא"^ט התחתונים, זריעת הנשמות נעשית מאליה (בסוד "אור זרע לצדיק"^י) וגם הלידה-היציאה מהקרקע נעשית מאליה (בסוד הספיחין העולים מאליהם).

ארבע הדרגות של איסור מלאכה הן בסוד הוי' ב"ה: בשבת מאירים מוחין דאבא – י' ביום טוב מאירים מוחין דאמא – ה' עילאה. ימי חול המועד (שהם מכלל ימי המעשה, אלא שיש בהם קדושה) הם כנגד ז"א – ו' שנת שמיטה, עלית הארץ-המלכות, היא בסוד ה' תתאה (כנ"ל).

בנין, החזרת פנים בפנים ועליה

אם בימי העליה אין צורך בתיקון, שנעשה מאליו, מה תכלית התפילות והמצוות בימים הללו?

בימות החול תכלית העבודה היא בשלב הראשון לבנות את הז"א והמלכות (כאשר במצבם המקורי יש בז"א רק שש ספירות

כג כתובות סב, ב.

כד תהלים צז, א.

כה זחר ח"ב קלז, ב.

כו שמות יב, טז; טושו"ע או"ח סי' תצה.

כז טושו"ע או"ח סי' תקלז.

כח לשון שער מאמרי רשב"ו בריש פירוש האדרא רבא קדישא קפו, ב. וראה כש"ט (קה"ת) אות כח"א וש"נ.

כט תהלים צז, יא.

ל ראה ע"ח שי"ט פ"ו (מ"ת). ובכ"מ.

לא ראה החל משיעור ה' אלול תשפ"א (נדפס בגליון ר"ה השתא).

לב ע"ח שט"ו פ"א. וראה נה"ש דף יד ע"ד ואלך. ובכ"מ.

לג ספר הנפש הערות לפי"ג הערה ב.

תחומין בשבת ובשמיטה

כדי להרחיק את החיצונים מהקדושה בשבת – בה יש עליה, ולא נצרכת שום עבודה בתחתונים (וממילא עבודה כזו פוגמת ומדביקה את החיצונים לקדושה, כנ"ל) – ישנו איסור תחומין. תחום שבת הוא המרחק בין הקדושה לקליפה, סוד מקום הנה"י דעשיה שנשאר פנוי (כאשר כל הנהי"ם עולים לחג"ת). אם האדם יוצא מחוץ לתחום, הרי רגליו הן הנה"י דעשיה היורדים חזרה למקום הקליפות וגורמים ליניקתם מהמלכות דקדושה.

לכאורה, גם בשמיטה היה ראוי לנהוג באיסור תחומין – שהרי דריסת הרגלים על הקרקע היא פעולה בקרקע המלכות, דוגמת מלאכות הקרקע האסורות בשמיטה. מדוע, אם כן, לא מצינו איסור תחומין בשמיטה? יש כלל בהלכות שבת ש"אין תחומין למעלה מעשרה טפחים" (כדין ספינה השטה, שאין בה דין תחומין) – כשההליכה אינה על הקרקע עצמה, היא לא מתקרבת לתחום האסור ולא גורמת ליניקת החיצונים מהמלכות דקדושה. בשבת יש מגע של הרגלים בקרקע, שהרי הנה"י והמלכות עולים כאחד (כנ"ל), אך בשמיטה עליות הנה"י והמלכות הם בנפרד (הנה"י עולים למקום החג"ת והמלכות למקום הנה"י, כנ"ל), וכאשר אין מגע של הרגלים בקרקע כל ההליכה היא למעלה מעשרה טפחים, אנחנו כמשייטים בספינה במשך כל השנה, ואין חשש ליניקת החיצונים. בשמיטה אנחנו מרחפים עשרה טפחים מעל הקרקע – אנחנו לא דורכים עליה, והיא לא זקוקה לעבודתנו וכל העלאות המ"ן נעשות מעצמן, "ושבתה הארץ שבת להוי"!"

עבודת השמיטה – שפלות וקר"ש

בשנת השמיטה, כאשר המלכות עומדת לבדה, יש דגש מיוחד בעבודת השי"ת על מדת המלכות הפנימית – מדת השפלות של דוד

לד ראה עירובין מג, א; טושו"ע או"ח סי' תד.
לה ראה הנסמן בהערה הקודמת (ועוד בטושו"ע או"ח סי' רמח).

המלך, שאמר על עצמו "ואנכי תולעת" ולא איש" (כנראה כאשר לא מעבדים את האדמה מתרבות בה התולעים...). שפלות דוד מתגלה ככח של עליה-העלאה – כח עלית המלכות שנתבאר כאן בארוכה – בהעלאת ארון ה' לעיד דוד בשמחה, כאשר הוא מפזז ומכרכר בכל עז, הכל מתוך תחושת "והייתי שפל בעיני" (לח).

רמז מיוחד של שבת בהקשר לארץ ישראל, סוד "שבת הארץ", מופיע בסופי התיבות של שבח ארץ ישראל – "[ארץ] זבת חלב ודבש" (לח). בשנת "שבת הארץ", שנת המלכות-הבת, מתאים להשאיר את ה"ש פשוטה ולמלא את ה"בת – ש בית תינו – אז יעלה החשבון 1118, כמנין הפסוק שבא מיד אחרי המלים "ארץ זבת חלב ודבש", "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" (מ). מכאן נלמד ששנת השמיטה היא שנה שלמה בה יש להתבונן בקדיאת שמע, "יחודא עילאה" (מא) (בעוד בשאר השנים עיקר ההתבוננות, בימות החול, הוא ב"יחודא תתאה", "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ודוק).

ורמז לסיום: "ארץ זבת חלב ודבש. שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" עולה 2170 – לא פעמים כן (סוד "לא כן עבדי משה" (מב), לא לעבוד בשמיטה ובזכות זה כן לקבל את ברכת ה' בכל השנים. רק ראשי התיבות של כל הביטוי עולים 354, שמטה (!), כששאר האותיות עולות עוד ח פעמים ברכה – ברכה שלמעלה מהטבע (סוד השמונה (מג) הנמשכת בזכות השמטה).

לו תולעת הוא סוד שם המלכות בשם מב (הרמזו בראשי התיבות של "אנא בכח") – שקוצי"ת. השם הראשון, אבגית"ץ, בגימטריא תולע, ויחודם – תולע תולעת – עולה ד"פ שמחה (שמחה ברצוא ושוב), בסוד יחוד השפלות והשמחה (המלכות והבינה, השמיטה והיובל), וד"ל.

לו תהלים כב, ז.

לח שמואל"ב ו, כב.

לט דברים ו, ג ובכ"מ. ראה שערי אהבה ורצון מאמר "ארץ אפים" הערה ג.

מ דברים ו, ד.

מא זרר ח"א יח, ב; שער היחוד והאמונה פרק ז.

מב במדבר יב, ז.

מג מהר"ל מפראג בכ"מ (גבורות ה' פמ"ז, תפא"י פ"ב ועוד).

ג
ו
א
ב
ה
ז
ח
ט
י
כ
ל
מ
נ
ס
ע
פ
צ
ק
ר
ש

מורה שיעור לפרק יומי בספרים יהושע-שופטים-שמואל

אדר א'

	ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
מקודי עירובין פרק ג					ל' יהושע א	א' יהושע ב	ב' יהושע ג

אדר ב'

	ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
זיקרא עירובין פרק ד	ג' יהושע ד	ד' יהושע ה	ה' יהושע ו	ו' יהושע ז	ז' יהושע ח	ח' יהושע ט	ט' יהושע י
צו עירובין פרק ה	י' יהושע יא	יא' יהושע יב	יב' יהושע יג	יג' יהושע יד	יד' יהושע טו	טו' יהושע טז	טז' יהושע יז
שמתי עירובין פרק ו	יז' יהושע יח	יח' יהושע יט	יט' יהושע כ	כ' יהושע כא	כא' יהושע כב	כב' יהושע כג	כג' יהושע כד
חזרע עירובין פרק ז	כד' שופטים א	כה' שופטים ב	כו' שופטים ג	כז' שופטים ד	כח' שופטים ה	כט' שופטים ו	

ניסן

	ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
חזרע עירובין פרק ז							א' שופטים ז
מצרע עירובין פרק ח	ב' שופטים ח	ג' שופטים ט	ד' שופטים י	ה' שופטים יא	ו' שופטים יב	ז' שופטים יג	ח' שופטים יד
פסח עירובין פרק ט	ט' שופטים טו	י' שופטים טז	יא' שופטים יז	יב' שופטים יח	יג' שופטים יט	יד' שופטים כ	טו' שופטים כא
אחרי מות קדשים עירובין פרק י	טז' ש"א א	יז' ש"א ב	יח' ש"א ג	יט' ש"א ד	כ' ש"א ה	כא' ש"א ו	כב' ש"א ז
פסחים פרק א	כג' ש"א ח	כד' ש"א ט	כה' ש"א י	כו' ש"א יא	כז' ש"א יב	כח' ש"א יג	כט' ש"א יד

*שמואל-א

אייר

	ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
אמר פסחים פרק ב	ל' ש"א טו	א' ש"א טז	ב' ש"א יז	ג' ש"א יח	ד' ש"א יט	ה' ש"א כ	ו' ש"א כא
בהר פסחים פרק ג	ז' ש"א כב	ח' ש"א כג	ט' ש"א כד	י' ש"א כה	יא' ש"א כו	יב' ש"א כז	יג' ש"א כח
בחוקתי פסחים פרק ד	יד' ש"א כט	טו' ש"א ל	טז' ש"א לא	יז' ש"א לב	יח' ש"א לג	יט' ש"א לד	כ' ש"א לה
במדבר פסחים פרק ה	כא' ש"ב ה	כב' ש"ב ו	כג' ש"ב ז	כד' ש"ב ח	כה' ש"ב ט	כו' ש"ב י	כז' ש"ב יא
נשא פסחים פרק ו		כ"ט ש"ב יב					

י-שמואל-ב

סיון

	ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
נשא פסחים פרק ו			א' ש"ב יד	ב' ש"ב טו	ג' ש"ב טז	ד' ש"ב יז	ה' ש"ב יח
בהלכות פסחים פרק ז	ו' ש"ב יט	ז' ש"ב כ	ח' ש"ב כא	ט' ש"ב כב	י' ש"ב כג	יא' ש"ב כד	יב' מלכים-א א

קדושת לוי

פרשת פקודי

אמונה בגדלות מתוך קטנות

תורה ומצוות הן שלשת העמודים "תורה עבודה וגמילות חסדים": קו ימין, אברהם אבינו, היינו המצוות, שעיקרן גמילות חסדים (צדקה הנקראת 'מצוה' סתם). קו שמאל, יצחק אבינו, הוא עמוד העבודה, תפלה. קו האמצעי, יעקב אבינו, עמוד התורה. ובשם הוי': קו ימין מתחיל מאות י, חכמה; קו שמאל מתחיל מאות ה עילאה, בינה; קו אמצעי, תורה, הוא אות ו. מעל כל זה יש אמונה בגדלות, כנגד הכתר, קוצו של יו"ד.

אמונה באלקים ואמונה בהוי'

שתי בחינות האמונה הן שתי בחינות משכן, "אלה פקודי המשכן משכן העדת". האמונה הראשונה היא אמונה פשוטה של יהודי פשוט, ללא דעת, והיא המשכן שלפני הכלים. האמונה השנייה היא בגדלות מוחין, "משכן העדת" אותיות דעת, המשכן שאחרי הכלים.

האמונה הראשונה, קטנות, היא בשם **אלהים**, בגימטריא **הטבע**, מה שהוא יתברך בורא העולם ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. האמונה השנייה, בגדלות מוחין ("אמונה אמן"), היא בשם הוי' (מדת הרחמים, כללות מדותיו יתברך "רחום וחנון"), כמו שבקש משה "הודיעני נא את דרכיך", כאשר "רחמיו על כל מעשיו" בהשגחה פרטית, ועל ישראל עם קרובו בפרט. "אמונת הבורא יתברך הוא השראת השכינה", והשראת השכינה היא בישראל דוקא (השראת השכינה בישראל היינו גם על ידי ישראל, אותיות

"וּבְצִלְאֵל בֶּן אוֹרֵי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה עָשָׂה אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה"^א. מפרש רש"י: משה רבינו צוה לעשות כלים ואחר כך משכן ובצלאל אמר שיש לעשות משכן ואח"כ כלים, ומשה הודה לו. ומבאר הקדושת לוי: המשכן, השראת השכינה, הוא האמונה השלמה בה', וכלי המשכן הם התפלה התורה והמצוות. בסדר העבודה, מתחילים באמונה "בשכל קטן", בקבלת עול מלכות שמים כשאדם קם בבקר ונוטל ידיו, "להאמין באמונה שלמה שיש בורא ברוך הוא על כל העולמות". אחר כך, עוסקים בתפלה, תורה ומצוות, כך לומדים להכיר את מדות ה', "אל רחום וחנון" וכו', ואז השכל מזדכך ועולים ל"אמונה שכלית". לכן צוה ה' לעשות קודם את המשכן, אמונה ראשונה, ואחר כך את הכלים (תפלה, תורה ומצוות), כדברי בצלאל, אך משה שהיה לו "שכל גדול" לא הוצרך לבחינה הראשונה של האמונה ולכן צוה לעשות כלים ואחר כך משכן (והיה סבור שכל ישראל בדרגתו). הסדר הוא: אמונה בקטנות, תפלה, תורה, מצוות, אמונה בגדלות. הסדר תפלה-תורה-מצוות הוא "רצוא ושוב" – העלאה, "רצוא", בתפלה, ואחר כך "שוב" בתורה ומצוות. וכל המבנה מכוון כנגד שם הוי' וקוצו של יו"ד בדרך זו: אמונה בקטנות היא ה תתאה, מלכות. תפלה

נערך ע"י יוסף פלאי מתוך רשימת הרב כ"ג אדר א' תשפ"ב.
א שמות לח, כא-כב.

הגדלות שלו היא מתוך הקטנות, בסוד "שכינה מדברת מתוך גרונו של משה", שהדי "גרון" הוא סוד קטנות. בגדלות של משה, הוא שריו ב"יחודא עילאה", ואילו הקטנות שלו היא לרדת לתוך הזמן, דרגת "יחודא תתאה". ירדת משה לקטנות היא כאשר נאמר לו "לך רד כי שחת עמך" (ערב רב שקבלת מעצמך), וכן הוא יורד בכל דור, "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא" (כדי לתקן את הערב רב שקיבל) – אך גם בידידתו הוא בגדלות מתוך הקטנות! יחודא עילאה מאיר מתוך יחודא תתאה, שם הוי' מאיר מתוך שם אלהים ומגלה שהכל רחמים. דווקא מתוך דרגה זו, אליה משה יורד, הוא מדבר לעם, שכינה מדברת מתוך גרונו.

אמונת לוי

בתוך הדברים מבאר הקדושת לוי שכל השבטים רומזים על מצוות ה', ולכן נקראים מטות, שהמצוות מטות את השכל להשיג אמונת הבורא יתברך, ושבט לוי רומז על עצם האמונה. לכן השבטים נמנו פעם אחת (מבן עשרים) ושבט לוי נמנה פעמיים: פעם אחת מבן חודש, בחינת אמונה "בשכל קטן", ופעם שניה מבן שלשים שנה, אמונה בגדלות.

והנה לכל שבט 'חוש' משלו (האבנים בחשן המשפט, לשון חוש), היינו מצוות מיוחדות (עליהן נאמר "אבוך במאי זהיר טפיי", לשון זוהר ואור, כמו אבני החשן המאירות), ועל ידי המצוות מטה את השכל לגדלות מוחין. שבט לוי הוא האמונה, בקטנות מבן חודש ובגדלות מבן שלשים. והנה בתוך הקטנות יש את הגדלות בהעלם, שהרי בילד הקטן בן שלשים יום נמצא כבר האיש הגדול בן שלשים שנה, "בוצין בוצין מקטפיה ידיע". וכן לאידך, מה שהתבאר שגם בהיות משה בגדלות הוא יורד ומתחבר לקטנות.

לי ראש, היינו על ידי לימוד התורה וקיום המצוות.

בדרגת האמונה בגדלות מוחין, יודעים-רואים (בעין השכל), כ"חכם הרואה את הנולד", שגם דברים הנראים היפך הטוב באים באמת ממקור הטוב והחסד ועתידים להתגלות כ"טוב הנראה והנגלה", וגם החרון אף עצמו (הרמוז בר"ת "אלה פקודי") הוא עצם הטוב.

ההגעה לאמונה בגדלות היא על ידי שכל אלקי, הבא מלימוד התורה וקיום המצוות, ואז מגיעים לכתר, מקור המוחין, שבפנימיותו שורה האמונה. השכל הראשון שיש לאדם הוא שכל אנושי, אך בהודככות השכל על ידי תורה ומצוות מגיע לדרגת "הסתכל באי"ן", "והחכמה מאין תמצא" (מ'רישא דאי'ן שבכתר) – זו אמונה שכלית שהיא אמונה שלמה³ והשראת השכינה.

אמונת משה

והנה ה' צוה לעשות משכן לפני כלים, היינו לפי דרגת נשמות ישראל, להקדים אמונה פשוטה לכלים של תורה ומצוות. זהו המכנה המשותף השווה לכולם, גם למשה רבינו כאשר עדיין התנבא ב"כה אמר ה'" (כשאר הנביאים). אך כשהגיע משה למדרגתו העצמית, נבואת "זה הדבר אשר צוה ה'" באספקלריא המאירה (שהיא סוד "הסתכל באי"ן"), היינו "תורה צוה לנו משה" ("זכרו תורת משה עבדי"), תורה ומצוות "תורה צוה" – אז הגיע לאמונה בגדלות מוחין. בעומק, אצל משה גם הקטנות היא גדלות!

ב בספר **שכינה ביניהם** מוסבר שאותיות **אש באשה** הן ראשי תבות אמונה שלמה (ושל האיש אור שכלי), "אשת חיל עטרת בעלה". והנה אשה במילוי (אלף שין הא) = אמונה שלמה!

ג "זכרו תורת משה עבדי" ביזרבתני, סוד ז במילוי המילוי (זין יוד נון) = 193, אמונה אמן הנ"ל.

מלכות ישראל

מוגש בשיתוף
תנועת
דרך החיים

תיקון המדינה

חינוך ותיקיפות

הראוי הוא להקדים את החסד לגבורה, להקדים את הצד החיובי של ישוב הארץ, כולל הכרות ויבונות יהודית, לפני צד הגבורה (יחסית) העוסק בנכרים השוכנים בארץ.

מדיניות נכונה כלפי המיעוטים עומדת על שני יסודות עיקריים: תיקון החינוך ויד תקיפה. גם כאן, יש להקדים את החסדים לגבורות, כדרך הבעש"ט "סור מרע" על ידי "ועשה טוב" (אף שבפועל צריך לעתים להקדים "שמאל דוחה" ל"ימין מקרבת"). בדרך זו, גם הפעולות התקיפות הנדרשות (וההכרח לא יגונה) נעשות מתוך השראה של חסד ותיקון, "כפייה בדרכי נועם ושלום". נפרט מעט בראשי פרקים (מדובר כאן בכללות על המיעוט הערבי והבדואי, בכל שטחי המדינה).

תיקון החינוך

לקיחת אחריות על החינוך מתחילה בגני הילדים ובבתי הספר, וממשיכה במוסדות להשכלה גבוהה ובחינוך בלתי פורמלי. יש לחייב את מערכת החינוך של בני המיעוטים ב"תכנית ליבה" מותאמת המיוסדת על שבע מצוות בני נח! זו הדרישה הבסיסית מכל אדם בעולם, ובמיוחד ממי שנמצא אתנו כאן בארץ ישראל. בתמצית: יש ללמד את האמונה בבורא העולם ומנהיגו, הדורש מבני האדם להתנהג ב"דרך ארץ" ורוצה בטובתם ותיקונם, בשבעת כללי הזהב: איסורי עבודה זרה וברכת השם – מניעת פולחנים פסולים ושעבוד לכתות, ומתן כבוד לאמונה באלקים. איסור גילוי עריות – חינוך לצניעות וחיי משפחה. איסור שפיכות דמים – חינוך לשלום ואי-אלימות. גזל – חינוך לצדק ויושר. דינים – חינוך למשמעת ואחריות חברתית. אבר מן החי – טיפוח הרחמים והעדינות. חינוך נכון למצוות בני נח מבוסס על "תורת

שאלה: במדור זה (גליון כי תשא) נכתב שהמצב הרצוי של גוים בארץ הוא מעמד "גר תושב" שינהג בזמן היוכל, בתוספת אמירה שכיום עלינו לקרב את חסידי אומות העולם ו"לקחת אחריות" על חינוך המיעוטים בארץ. מה משמעות הדבר למעשה? ניח שמחר הנהגת המדינה תהיה לפי התורה, איך אנו מציעים לנהוג עם המיעוטים בארץ?

תשובה

ראשית, חשוב לדעת מהו היעד אליו אנו שואפים, 'הסדר הקבע' של גר תושב. ההכרה הזו נותנת כיוון כיצד לקבוע מדיניות מעשית גם היום! ועוד, ככל שנרצה להגיע למצב הרצוי לכתחילה, הקב"ה יעזור לממש את הדברים במלואם במהרה בימינו.

מנהיגות ודרך

יש להקדים שבשביל לקבוע מדיניות לפי תורה יש צורך בהנהגה תורנית אמיתית שתכריע כיצד לחבר-לזווג בין ההלכה 'היבשה' למציאות הסבוכה והמורכבת (שחלק עיקרי בה הוא עצם התודעה הרווחת בציבור). המנהיג הטוב זוכה להשראה אלוקית לומר "דבר ה' זו הלכה" המתקבלת בכי-טוב בעיני אלקים ואדם (ואינו פועל רק לפי 'כללים' נוקשים וקבועים). ובהקשר שלנו יש לומר: ראשית, היחס למיעוטים הוא חלק מתמונה שלמה בדרך 'תיקון המדינה' (כמוסבר בספר בשם זה). סדר התיקון

למעשה

יש להכיר נכוחה במציאות הקיימת בקרב המיעוטים בארץ, כמו תופעות נרחבות של אלימות ורצח, השתלטות פרועה על קרקעות ותשתיות, בנייה בלתי חוקית, נורמות של גנבה וגזל, משפחות וארגוני פשע, דמי חסות (פרוטקשן), מחסה למסתננים, תמיכה ושת"פ עם אויבי ישראל ומחבלים, נשק בלתי חוקי, הסתה ואנטישמיות, יחס מבזה ליהודים וחיילי צה"ל, ניצול נשים ונערות, ועוד.

האשמה העיקרית בהפקרות הזו תלויה בשלטונות המדינה, הנוהגים ב"מדיניות" רופסת ומבולבלת, מתוך חולשה, איוולת וקוצר ראות, עד כדי כניעה ושיתוף פעולה עם מגמות הרסניות. תמרוז האזהרה החמור ביותר הוצב לפני שנה, בפרעות תשפ"א בהן הותקפו יהודים בכל רחבי הארץ תוך אזלת יד מזעזעת של השלטונות.

המדיניות הנדרשת

לעומת כל זאת, נדרש שינוי כיוון מהותי: השלטת חוק וסדר ביד קשה ותקיפה, 'אפס סובלנות' כלפי ההפקרות הקיימת, בעמידה על מידת הדין ללא וותרנות ופשרנות, אכיפה וענישה אפקטיבית ('אכיפה מתקנת' לעומת העיוות הקיים). כאשר תתהפך המגמה, ההשפעה תורגש במהרה: האוכלוסיה תבין היטב שלא משתלם לנהוג בהפקרות, העברייני מפסיד והתושבים ההגונים והנאמנים מרוויחים.

לצד הענישה התקיפה, יש להדגיש את מגמת התיקון (וכך 'ממתיקים' את הדינים של המלכות) ולמצוא דרכים יצירתיות. למשל, יצירת מסגרת חברתית-חינוכית לשיקום האישי, כדי לחלץ את העבריינים ממעגל הפשיעה ולהצמיד אותם בדרך הישר, הן בבתי הסוהר והן במסגרות אחרות. אלו ראשי פרקים ראשוניים לתיקון, אותם יש לפתח ולהרחיב. סוף דבר: העיקר הוא לדעת ולהאמין שהדבר נכון וגם אפשרי בע"ה. זה ממש לא דמיוני, ואם נרצה אין זו אגדה.

משה! דמותו של משה רבינו ומעמד הר סיני הם בעלי משמעות אנושית אוניברסלית, והם המקור המחייב לשבע מצוות בני נח. כך החינוך של הגויים מבוסס על הכרה בתורת ישראל, מתוך 'כניעה' חיובית, אמתית ופנימית כלפיה. יסוד החינוך הוא האמת, וכך תודגש "דת האמת" המאירה את העולם ומבשרת את העתיד המשיחי. התורה היא שטר-העדות על נתינת ארץ ישראל לעם ישראל מאת בורא העולם. בדרך זו יש לחנך שהיהודים הינם בעלי הבית בארץ הזו.

יד תקיפה

מכאן לצד הגבורה. מלכות ושלטון נבחנים ביכולת להשליט חוק וסדר, אכיפה, הרתעה וענישה (משילות). "מלך במשפט יעמיד ארץ"^א, "אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו"^ב, ועל המלך נאמר "תהיה מגמתו ומחשבתו להרים דת האמת ולמלאות העולם צדק ולשבור זרוע הרשעים ולהלחם מלחמות ה'".^ג במיוחד נדרש המלך להפעיל ענישה חמורה כלפי תופעות של שפיכות דמים "כדי להפחיד ולאיים על שאר הרשעים"^ד.

גם חכמת הקבלה מלמדת ש"בניין המלכות מן הגבורות"^ה – כדי למלוך-לשלוט כראוי, לנהל ולעצב את המציאות, יש לדעת להשתמש בגבורה ובמידת הדין, במקום הנכון ובמידה הנכונה. אמנם התכלית האמתית של המלכות היא להשפיע טוב וחסד לכל, אך ללא חוט-שדרה יציב וחזק של מידת הדין, המלכות לא תיכון אלא תתפורר ותתן 'יניקה', קיום והצדקה לרשעות. בלי אמירת "לאו" והצבת גבולות, גערה וענישה, אי אפשר לבנות חברה טובה וצודקת, כמו שאי אפשר לחנך ילד טוב ללא משמעת וגבולות.

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי מענות הרב.

א משלי כט, ד.

ב אבות פ"ג מ"ב. עבודה זרה ד, א.

ג הלכות מלכים פ"ד ה"י.

ד הלכות רוצח פ"ב ה"ה.

ה עץ חיים שער כה אות ב. סדור עם דא"ח ד"ה "ברוך

מרחם על הארץ".

נשמות נשכחות

משה רבינו נותן דין וחשבון על הכסף שניתן למשכן. מהשקלים של שש-מאות אלף נעשו האדנים למשכן, ומהשקלים של 3550 איש העודפים "עֶשֶׂה וְיִים לְעַמּוּדִים". והנה חז"ל אומרים שמשה שכח מה נעשה בשקלים הנותרים עד שהקב"ה האיר את עיניו וראה שמהם נעשו הווים לעמודים. יש ששים ריבוא נשמות כלליות בישראל. לכל נשמה האות שלה בתורה, **ישראל** ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה. כולם חקוקים על לבו של משה, נותן התורה, שנשמתו כוללת את כולם. אבל יש נשמות שהן 'שאריות', נשמות ירודות שאין להן אות בתורה! אלו העודפים על ששים ריבוא. לכן משה רבינו לא 'רואה' אותם, לא זוכר מה נעשה בכסף, כאילו אין להם חלק בכלל ישראל! אבל דווקא בנשמות הנשכחות הללו גנוז סוד הגאולה. מי שאין לו קשר גלוי עם התורה וכמעט הולך לאיבוד – הוא יכול להפוך לבעל-התשובה הגדול ביותר. בדרך כלל, הקשר שלנו לה' עובר דרך התורה, אבל יש קשר נסתר, קשר ישיר בין ישראל לקב"ה. אותן נשמות אבודות כביכול, שאין להן עכשיו קשר גלוי לתורה, יכולות לגלות את הקשר הישיר לקב"ה.

הנשמות הללו הן "ווי העמודים" – ו החיבור המחברת את ישראל לקב"ה והמחברת את ישראל זה לזה, וגם ההיפוך של בעלי תשובה מאהבה ההופכים את כל העבירות לזכויות ומביאים את הגאולה.

[שיעור ה' תשרי תשע"ה]

הסיפור החסידי

רבי יצחק אייזיק מקאליב | נשמה מעולם הניגון

רבי יצחק אייזיק טויב מקאליב נולד בשנת תקי"א לאביו ר' יחזקאל, שהיה סוחר וחוכר שדות. מסופר כי כבר בנערותו התבלט הנער יצחק אייזיק בין חבריו ונחשב בעיני יהודי קהילתו כעילוי, למדן ושקדן. נפשו הגבוהה נשאה אותו להתבודד ימים ושבועות בשדות, והוא עסק ברעיית צאן; צמאוונו לתורה ולדעת, להתעלות ולהתקדשות לא נתן לו להישאר בחיק הטבע אשר בכפר מולדתו, והוא נדד למרחקים עד שהגיע לבית מדרשו של רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג ומשם לליז'נסק לרבי אלימלך. לפי גרסאות אחרות, רבי לייב שרה'ס, תלמידו של הבעל שם טוב, הרגיש ממעמקי רוסיה שבהונגריה חי נער בעל "נשמה גבוהה וקדושה מהיכל השירה והזימרה", והגיע לסרנץ' בקפיצת הדרך על מנת לאסוף את יצחק אייזיק, שהיה לפי גרסה זו יתום לבוש קרעים שרעה אוזנים לפרנסתו. רבי לייב שכנע את אמו למסרו לידיו, והביא אותו לרבי שמעלקא מניקלשבורג. בערך משנת תקמ"ב ישב כרב ואדמו"ר בקאליב, והשפעתו הייתה גדולה. במכתב מהחת"ס סופר בעקבות היתר עגונה, כינה אותו "צדיק ונשגב חסידא ופרישא". רבי אייזיק נחשב לאדמו"ר החסידי הראשון שישב באופן קבוע בלב הונגריה. הוא נפטר בי"ז באדר תקפ"א. בנו רבי משה חיים המשיך את דרכו והנהיג עדה בעיירה רודזול שבגליציה.

נצחי, חיי עולם הבא, בשביל תענוגי עולם עובר, עולם הזה.

והנה במשך שהותו בסערענטש, התאכסן בבית הרבני הנגיד הקצין מו"ה משה יחזקאל ז"ל, אשר היה בעל מכנים אורח גדול, וקירב אותו מאוד. וטרם המשיך הבעש"ט הק' את דרכו הלאה, פתח בכבוד אכסניא, להביא להם תודתו וברכתו על הטוב אשר גמלו עמו. ושאלם מה שאלתם ומה בקשתם, ויענו ויאמרו, שהם חשוכי בנים ר"ל, ושאלתם ובקשתם להיפקד בדבר ישועה ורחמים בזרעא חייא וקיימא.

השיב להם שאם הם מסכימים שיאבדו רכושם, אז יושעו בעזר השי"ת בזרע של קיימא, והסכימו שניהם לדבר. אח"כ הוסיף ואמר להם, שיוולד להם בן אשר יאיר את כל העולם כולו. כך הוה, ובשנת תקי"א לפ"ק נפקדו ר' משה יחזקאל ואשתו מרת ריזל בבן זכר שקראו שמו יצחק

רבינו הבעש"ט הק' זי"ע בעת חזרתו מן הנסיעה לארצנו הקדושה תובב"א [נסיעה שלא עלתה בידו כידוע], עבר דרך ארץ אונגארן. והיה בעיר סערענטש במחוז זעמפלען, והיה אז שם יום השוק. ובלילה אמר דרשה, ובתוך דבריו הק' אמר שיש בין העם חכמים, והם הולכים אל השוק ועושים שם מסחר, ואח"כ הם הולכים לאכול ולשתות, לשמוע כלי זמר, ולהתענג בתענוגים, משא"כ השוטים הם הולכים להיפוך, אשר עוד בדרך הליכתם אל השוק, עוד טרם עשו מסחר, כבר הם הולכים אל כלי הזמר, ומאבדים שם את הונם וממונם באכילה ושתיה ושאר תענוגי הבלים, ונשארים ככלי ריק בלי פרוטה לפורטה, נמצא שהם אובדים גם את השוק. כך המשיל משלו בדרך מוסר על אלה אשר מאבדים עולם

אז נעשה רעש בעולמות העליונים, ומתעורר מקור הרחמים, וכיתות כיתות של מלאכי רחמים באים לקבל פניו של הרה"ק ר' לייב שרה'ס זי"ע [אשר קירב לרבינו זי"ע והביאו אל רבו הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע] בהיכלו שבמרום, והם משבחים אותו ואומרים, ברוך שנתן לנו את הנפש היקרה הזאת.

ניגוניו הנפלאים של רבי יצחק אייזיק, מתאפיינים בגעגועים עזים לגאולה ולמשית. לא מפתיע אם כן לגלות, כי נולד בברכת הבעל שם טוב החוזר ממסעו הנכזב לארץ הקודש. כאשר לא עלה בידו להגיע אל הארץ ולקרב את הגאולה כחפצו, הלביש הבעל שם טוב את געגועיו בנשמה קדושה שתרו לעולם הזה.

משורש דוד מלך ישראל, הרועה נעים הזמירות, בא הרבי מקאל"ב. שיריו אינם שירי געגועים בלבד, הם מביאים את המשיח בפועל ממש. היכל הנגינה סמוך להיכל התשובה, היא משיבה את הנשמה לגן העדן. כידוע, סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותם – ומיד נגאלים. על ידי הנגינה ניתן להגיע לכלות הנפש, תשוקה עזה לחרוג מן המציאות הריקה ולדבוק בה'. אך יש תשוקה ויש תשוקה. כלות הנפש של 'כלה תתאה' הוא רצון לדבקות, ו'כלה עילאה' היא 'כלה שארי ולבבי'. היבלעות והיכללות מוחלטת בה'. שתי הכלות הן "נאות וחסודות", שתיהן סוגים נעלים של עבודת ה' בניגון חסידי. אך לתשובה שתביא סוף לגלות, יש צורך בכלה עילאה.

אייזיק. אולם זמן קצר לאחר שנולד הילד נפטר האב, אשר בנתיים גם נהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו, וכשגדל הילד היה עוזר לפרנסת אמו העניה ע"י עבודתו במרעה הצאן.

נפלאים היו דרכיו של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאל"ב זי"ע בניגוני חול אשר שמע מפי רועי צאן, והכניסם אל הקדושה, וכמו שידוע בעולם, שפעם אחת שמע מרועה צאן איך שהוא מנגן בחליל שלו את הניגון המלא רגש: "וואלד וואלד ווי גרויס ביזט דו, [=שדה שדה, כמה גדול אתה וכו']... וכשהגיעה השירה הזאת לאזניו, ניגש אל הרועה, והושיט לו מטבע, ובקשו שיואיל לשורר את הניגון פעם שנית, וכאשר סיים הרועה לנגן זאת, זרק רבינו זי"ע את עצמו על הקרקע והתחיל לשורר בלב מלא רגש וגעגועים בניגונו של הרועה אבל בנוסח שונה: "גלות גלות ווי גרויס ביזט דו [=כמה ארוכה את], שכינה הקדושה ווי ווייט ביזט דו [=כמה רחוקה את], ווען מען וואלט דעם גלות אוועק גענומען [=אילו היו מסירים את הגלות], וואלטן מיר זיך אינאיינעם צוזאמען געקומען [=היינו מתאחדים כולנו יחד]...". ואח"כ צוה שוב להרועה שישורר את ניגונו, אמנם כבר לא ידע לשוררו, כי נשכח ממנו הניגון לגמרי. אז אמר רבינו זי"ע למקורביו, שניגון זה שוררו בני ישראל על נהרות בבל, אשר שם ישבונו גם בכינו בזכרנו את ציון, בעת שגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו. ומסופר שכאשר שמע הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע את השירה הזאת בפעם הראשונה, אמר, כי בשעה שהרב מקאל"ב מזמר ניגון זה,

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

היכן נמצא א"ק בסדר ההשתלשלות?

הבן שלי בן ה'11 וחצי קרא לפני שבועיים בנפלאות משיעור "הגר הבינוני" והשאלה שלו היא כזאת: בסדר ההשתלשלות שמבואר בשיעור מצוין שהקו מגיע אחרי עצמות אין סוף ומדרגת אדם קדמון היא אחרי הקו ואילו בלקוטי תורה לאדמו"ר הזקן כתוב בשם ספר עץ חיים שראשית הקו הוא בחינת מלכות של א"ק.

כיצד ניתן ליישב את הדברים, לכאורה בלקוטי תורה הקו הוא המדרגה התחתונה ומדברי הרב בנפלאות יוצא שהקו גבוה מא"ק?

מענה:

פשוט ומוסכם על פי דברי האריז"ל, שאין מקום לומר שראשית הקו נמשך ממלכות דאדם קדמון, שכן מבואר ללא חולק בכמה מקומות שסופו של הקו מתלבש בתוך אדם קדמון ומהווה לו פנימיות. עוד מבואר באריז"ל (ומשם לדרוש שהזכר בלקו"ת) שמא"ס עצמו לא יתכן המשכת הקו המוגבל ולכן יש צורך בצמצום.

הנה לשון הלקוטי תורה שיש לבאר [פרשת ראה לד ע"א] היא כדלקמן: "וזהו השיבנו אליך מקורא דכולא כנודע שמא"ס ב"ה נעשה צמצום ומקום פנוי וחלל ואח"כ נמשך קו וחוט ומקו זה נמשכים כל העגולים ומקיפים כמ"ש בע"ח בשער העגולים ויושר וראשית הקו הזה היינו בחי' מל' דא"ק שם הוא עומקא דכולא ומשם נמשכו י"ג מדות הרחמים". בהמשך שם מובא שוב הביטוי "מלכות דא"ק" [אלא ששם קורא לו עומקא דחשוכא] ואף שם מבואר שממנה נמשכו י"ג מדות הרחמים.

והנה בספר עמק המלך מוסבר ששרש י"ג מדות הרחמים הוא באויר קדמון והוא סוד הטהירו עילאה ("לפני הוי' תטהרו" של יום הכיפורים) שנעשה על ידי קיפול המלבוש (בחינת קדמון בלשון אדמו"ר האמצעי). קיפול זה היינו בחינת צמצום הא"ס, והקו עצמו נמשך מ"ה האומנת שבמלבוש (כמבואר שם) והיא בחי' מלכות דאויר קדמון – ולכן כאן בלקו"ת הכוונה בראשי התבות א"ק

היא אויר קדמון ולא אדם קדמון [ומכאן דוגמא וראיה שתורת החסידות בכלל וחסידות חב"ד בפרט, מיוסדת גם על דברי עמק המלך ולא רק על עץ-חיים].

יש בזה הרבה רמזים, ומתוכם נתבונן בביטוי "ימי קדם" (חותם י"ג מדות הרחמים דמיכה). **ימי קדם = צדיק**, "צדיק באמונתו יחיה", היינו במקיף דאויר קדמון. **ימי קדם** בהכאה פרטית = **1560 = ימי פעמים הוי'**, מדת הרחמים (י"ג מדות הרחמים). אמונת הצדיק היינו בסוד "אני לדודי ועלי תשוקתו", היינו סוד ההשראה של הבעש"ט, והוא מאויר קדמון דוקא (ולא אדם קדמון). וכן מבאר הרבי שאוירו של משיח הוא מעל לאורו של משיח, ועלינו לחיות באוירו של משיח היינו באויר קדמון. **אוירו של משיח = ראשית** – "בראשית ברא אלהים" היינו באוירו של משיח ["ברא אלהים" – סוד המשכת ראשית הקו כנ"ל, "את השמים ואת הארץ" – כל סדר ההשתלשלות].

למחת פאחלפה!

על שעורי הבית האלו כבר כמעט שעה ושום דבר לא זו. משעמם. מי בכלל החליט שצריך ללמד חשבון? ולמה מכנה משתף מחפשים דוקא בחבור ולא בכפל? בקשתי מיוסי, אחי הגדול, שיעזר לי. הוא באמת נסה, אבל גם הוא לא הצליח. אחרי כמה דקות התיאש גם הוא ועזב אותי לאנחות. "אתה לא רציני", הוא מטיח, "אתה בכלל לא מנסה להבין". האמת – צודק. באיזה שנה הוא התיאשתי ונתקתי מגע. כמה אפשר עם השעמום הזה?

בטח אתם חושבים שאני ילד בלי ראש ללמודים, שכל הצינונים שלו אפס, אז תתפלאו. ממש לא. למשל בגמרא אני די טוב ובעברית גם לא רע, אבל אני וחשבון אף פעם לא היינו בידידות מיוחדת... גם אמא שלי טוענת שהבעיה אצלי היא אחרת. 'תדמית' היא קוראת לזה. "החלטת שאתה לא יודע וזהו. מאז אתה אפילו לא מנסה..."

וכך מצאתי את עצמי יום אחד

שלום ילדים!

השבוע כבר העברנו הלוח. זה כבר רציני. אנחנו כבר בתוך אדר שני, ואוטוטו פורים! השנה, בזכות חדש העבור, זמן חמום המנועים שלנו, מנועי השמחה, ארוך מבכל שנה. ששים יום של שמחה! אז כדאי שנגצל את ההזדמנות הזו כדי להעמיק את השמחה בתוכנו. איך?

"משונכנס אדר מרבין בשמחה", ובשמחה אותיות מחשבה! צריך לחשב מחשבות שמחות! מעניין, כי בדרך כלל אומרים לי לזרק את השכל ולהתחיל לרקד. מכירים את אלו שחושבים יותר מדי ואז אנחנו מוצאים אותם מהרהרים מחוץ למעגל? אז בטח לא לסוג כזה של מחשבה אני מתכוון. המחשבה שיש להרבות בה היא כזו שפורצת את הגבולות.

למה אני לא מביין?!

"אוף, לא מבין פה כלום". אני יושב

שנצטתה השמחה בלבי (ובמוחי) התחיל ה'מח הסתנום' שלי להפתח ולהבין, ואז כשהבנתי והצלחתי לפתור את התרגיל בעצמי התמלאתי בשמחה! עכשו, כאשר אני שמת, אני מאמין שאני מסגל להבין גם דברים יותר מסבכים. למה לא לנסות? כך נולד לו כדור שלג חדש שמתגלגל ותופח: שמחה הבנה שמחה, וחוזר חלילה!

תופעה זו נקראת בפסוק "אם הבנים שמחה". גם אצל האמא מתגלגל כדור השמחה: מתי היא הכי שמחה? כשנולדים ילדים! אבל כעת למדנו עוד פרוש: כדי לזכות בילדים נוספים פדאי לה להיות בשמחה!

מִרְבֵּי אֲחֵלָפָה לְאַחֵה

אז בחדש אדר "מרבין בשמחה", והשמחה פורצת את גבולות המחשבה שלנו, וכך אנו יכולים 'להרבות מחשבה' שמחה. אז בואו נטפס בזריזות בשלשה שלבים של סלם המחשבה השמחה:

שְׁלִיבָה א: כמה עולה נגן חדש בתנוות? בין 100 ל-200 ש, תלוי בדגם ובחברה. אפשר להסתדר גם בלי נגן? ודאי, פשוט כפי לשמע שירים. וכמה עולה במפלת כפר לחם? פחות מ-10 ש, ולחם הוא כבר מצרך חיוני לקיום הגוף שלנו. ללא אכילה אפשר לשוד רק ימים ספורים. וכמה עולה לנו כוס מיים? תשאלו את ההורים, כי הם משלמים את חשבון המים, אבל לפי החשוב שלי

יושב עם יחיאל, המורה הפרטי, אחר הצהריים. יחיאל הוא בחור צעיר ומצחיק, שעלה לפני כמה שנים מחוץ לארץ. העברית שלו לא משהו אבל בחשבון הוא תותח. חוש ההומור שלו יחד עם השפה המשבשבת גרמו לי להפתח. השדוך בינינו היה סוג של החלפות – אני מתקן אותו בשגיאות השפה והוא עובד אתי על חשבון.

אז נפתחתי, אבל עקר הקפיצה אצלי נעשה דרך ההסברה שלו. הוא פשוט היה מקורי. ההסברים שלו לא היו משעממים. קוראים לזה היום לחשב 'מחוץ לקפסה'. הדגמאות שהביא תמיד היו מהחיים, מקרים שאני בעצמי פוגש, והו גרמו לי חשק לחפש את הפתרונות בעצמי. ואתם יודעים, כשיש חשק הכל כבר נראה אחרת...

אם רבנים למחנה

מה אני מבין מהספור הזה? נכון, קדם כל חשבון אני כבר מבין... אבל חוץ מזה למדתי משהו גדול לחיים: ש"שמחה פורצת גדר". אני לא מתכוון רק לגדרות שמישהו אחר בנה, אלא לגדרות שאני בניתי לעצמי. החלטתי שאני לא מבין חשבון, וזהו. גדר. באה השמחה ופרצה את הגבולות, וכעת אני פתאום מבין. ודבר נוסף מעניין קרה פה: מיד אחרי ההבנה באה... שמחה!

הבנתם מה קרה פה? בהתחלה הייתי תקוע כי לא הייתי שמח. ברגע

להחליט לבחור בצד הטוב. ומי נותן לי את הכח לכך? ה' יתברך. בלעדיו לא הייתי מצליח לעמוד במשימה! בזכותו הגעתי לכל מה שהגעתי! ההבנה הזו מעניקה לי זריקת עזרה. **יש מי שדואג לי! יש בי את הכח להצליח!**

שליבה ג: מעבר לכל ההצלחות שלי – **אני יהודי!** יש בי נשמה אלקית, "חלק אלוה ממעל ממש". יש מליוני ילדים בעולם ואני נבחרתי מתוכם להיות בנו של ה'! סבה מספיק טובה לשמח, לא? נקדה למחשבה...

שנופה להרבות במחשבות שמחות!
שבת שלום ומברך!
5?

עלותה פחותה מ-10 אגורות, ושתייה היא כבר מצרך חיוני יותר מאכילה. סכנת התיבשות מגיעה הרבה לפני סכנת מות מרעב. אבל יש מצרך שכלנו צורכים אותו ללא הרף, ובלעדיו לא נוכל לשרד יותר מדקה אחת – האויר לנשימה. וכמה הוא עולה לנו? כלום. הוא נתן חנם לכל דורש. אז ההבנה הזו כבר מספיקה לי לרקוד השמחה הראשון. **ה' מחיה אותי בכל רגע, וללא כל תמורה!**

שליבה ב: אני חי ונושם, לשם מה? יש לי תפקיד ומטרה אותם קבלתי מאת ה'. לא תמיד קל לי לעמוד בהם. לפעמים זו עצלות, לפעמים אלו פתויים מגרים, אבל תמיד אני יכול

אבני זכרון

"ויעשו את אבני השם... וישם אתם על כתפת האפד אבני זכרון לבני ישראל...". האר"י הקדוש מלמד שסוד הכתפיים קשור ל"יחוד הזכירה" – כמו שהאבנים על כתפות הכהן הגדול נקראות "אבני זכרון".

הכתף היא המעבר בין הפנים לאחור. הפנים הוא הזכרון, מה שזוכרים נמצא לפנינו, מול עינינו. האחור הוא השכחה, מה שנמצא מאחור נשכח. לכן המאמץ לזכור ולא לשכוח קשור לכתפיים. על ידי הכתפיים 'מעלים' את הזכרונות מצד האחור לצד הפנים.

הזכרון הוא תכונה של הדעת. אפשר להמציא משהו בחכמה, אפשר להבין היטב בבינה, ועדיין לשכוח... רק על ידי הדעת, התקשרות פנימית, מגיעים לזכרון. והנה החכמה והבינה שוכנות במוח שבראש, ואילו הדעת שוכנת במוח האחורי הנמשך ויורד בין הכתפיים. ב"יחוד הזכירה" ממשיכים "אלף אורות", **כתף ועוד כתף = 1000**.

תעשה מה שאתה רוצה!

זו נשמעת תמצית החשיבה החילונית, ההיפך הגמור מדרך התורה והמצוות. בכל זאת, המדרש דורש על "יפה את רעיתי כתרצה" – "כשאת רוצה" ומסביר שכאשר כנסת ישראל רוצה היא יודעת מעצמה, ללא לימוד חיצוני, מהו רצון ה'.

אחד מיסודות החסידות (בעיקר בבית פרשיסחא) הוא שלנטיית לבו של יהודי הרוצה באמת לעשות את רצון ה' באהבה יש משקל גדול והוא יכול לכוון מעצמו לרצון ה' – הן ב"סוד מרע ועשה טוב" שאינם מפורשים בתורה ולעתים גם בגדר "הוראת שעה" (כדרך ישראל-סבא בכל הדורות לתקן תקנות ומנהגים שאינם מפורשים בתורה).

היסוד הזה דרוש במיוחד בדורנו, בו קהל גדול שב לארץ ישראל והקים בה מדינה, שעדיין אינה מדינה יהודית המתנהלת על פי תורה. תרצה היא עיר בשומרון, ששמשה במשך שנים רבות בירת ממלכת הצפון – ממלכת ישראל החילונית, אליה מתדמה היום מדינת ישראל. הרתיעה מ'מדינת תורה' נובעת, במודע או שלא-במודע, מהחשש שכללי התורה לא יתנו מענה אקטואלי לפרטים הרבים המשתנים בהנהגת הציבור. ואכן, יש בכך קורטוב של אמת – בהנהגת מדינה-מלכות (שנקראת "רשות") יש הרבה מאד דברי הרשות שאינם נחתכים על פי דין תורה, אלא על פי נטית לבו של המלך-המנהיג, ש"לבו הוא לב כל ישראל". תיקון המדינה החילונית הוא בגילוי סוד "תרצה" – האמון שכנסת ישראל יפה כשהיא רוצה ויודעת מלבה מהו רצון ה'. האמון בטבע הטוב המפעם בלב ישראל מעורר אהבה לה', לתורתו, לעמו ולארצו ורצון אמת לעשות את רצונו – וכשרוצים באמת יודעים בדיוק מה לעשות!

בנושאים החשובים והרגישים הללו עוסק השיעור המרכזי השבוע – בו מחבר הרב גינזבורג, כדרכו, בין יסודות החסידות העמוקים והלבביים ביותר לסוגיות הציבור והמנהיגות בארץ ישראל.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ
ו	א	ב	י	ש
נ	פ	ל	א	ו
ת	ר	ת	ו	ר